

Ouderenwelzijnsbeleid in Maassluis

Eindrapport





Opdrachtgever: Rekenkamercommissie Maassluis
Ons kenmerk: A22GMA-113
Samenstellers: Lysias Advies
Heleen Stigter en Bibian Bevers
Datum: 25 mei 2023
Status: Eindrapport

Inhoud

| | |
|---|-----------|
| 1. Inleiding | 3 |
| 1.1. Aanleiding | 3 |
| 1.2. Centrale onderzoeksvraag | 3 |
| 1.3. Context Maassluis | 4 |
| 1.4. Leeswijzer | 5 |
| 2. Het ouderenwelzijnsbeleid in beeld | 6 |
| 2.1. Beleidsnota's en -plannen | 6 |
| 2.2. Beoordeling op basis van normenkader | 11 |
| 3. Ouderenwelzijnsbeleid in uitvoering | 13 |
| 3.1. De inzet van Seniorenwelzijn | 13 |
| 3.2. Samenwerking tussen partijen | 20 |
| 3.3. Aandachtspunten in beleid en uitvoering | 22 |
| 3.4. Beoordeling op basis van normenkader | 25 |
| 4. Financieel overzicht | 27 |
| 4.1. Uitgaven en inkomsten Seniorenwelzijn | 27 |
| 4.2. Afspraken en sturing | 32 |
| 4.3. Beoordeling aan hand van normenkader | 33 |
| 5. Conclusies en adviezen | 35 |
| Bijlagen | 40 |



1. Inleiding

1.1. Aanleiding

Voor u ligt het eindrapport van Lysias over het welzijnsbeleid voor ouderen in de gemeente Maassluis. Dit rapport is opgesteld in opdracht van de Rekenkamercommissie Maassluis (RKC). In het najaar van 2022 heeft de RKC ons gevraagd om onderzoek te doen naar het welzijnsbeleid voor ouderen. Directe aanleiding vormden de zorgen of het aanbod wel voldoende aansloot bij wat oudere inwoners van Maassluis nodig hebben en waar zij behoefte aan hebben. Als grootste welzijnsaanbieder speelt Stichting Seniorenwelzijn¹ een belangrijke rol in de uitvoering. De RKC heeft ons gevraagd niet alleen naar de inzet van Seniorenwelzijn te kijken, maar over de volle breedte beleid en uitvoering van ouderenwelzijn in Maassluis te belichten.

1.2. Centrale onderzoeksvraag

Aan het onderzoek lag de volgende centrale vraag ten grondslag:

“Hoe en in welke mate draagt het huidige beleid en de huidige uitvoering van beleid bij aan het ouderenwelzijn in Maassluis, en waar liggen eventueel mogelijkheden ter verbetering van dat beleid en die uitvoering?”

Het onderzoek is bedoeld om inzicht te krijgen in de doelmatigheid en doeltreffendheid van het ouderenwelzijnsbeleid, de maatschappelijke effecten die daarmee worden behaald, de doelgroepen die daarin worden onderscheiden, het instrumentarium dat daarvoor wordt ingezet en de wijze waarop (bij)sturing op de uitvoering plaatsvindt.

Om deze centrale vraag passend te beantwoorden, hebben wij ervoor gekozen om in het onderzoek niet alleen de systeemwereld in beeld te brengen. Minstens net zo interessant is het om ook te kijken naar de leefwereld: welke wensen en ervaringen hebben ouderen zelf bij het welzijnsbeleid? Juist door de systeem- en leefwereld met elkaar te confronteren, ontstaan nuttige inzichten. Om de leefwereld in beeld te brengen, hebben wij gesprekken gevoerd met ouderenorganisaties en hebben we antropologisch veldwerk gedaan in Maassluis (zie verder bijlage 2).

¹ In het vervolg van dit rapport hanteren we kortweg de naam 'Seniorenwelzijn'.

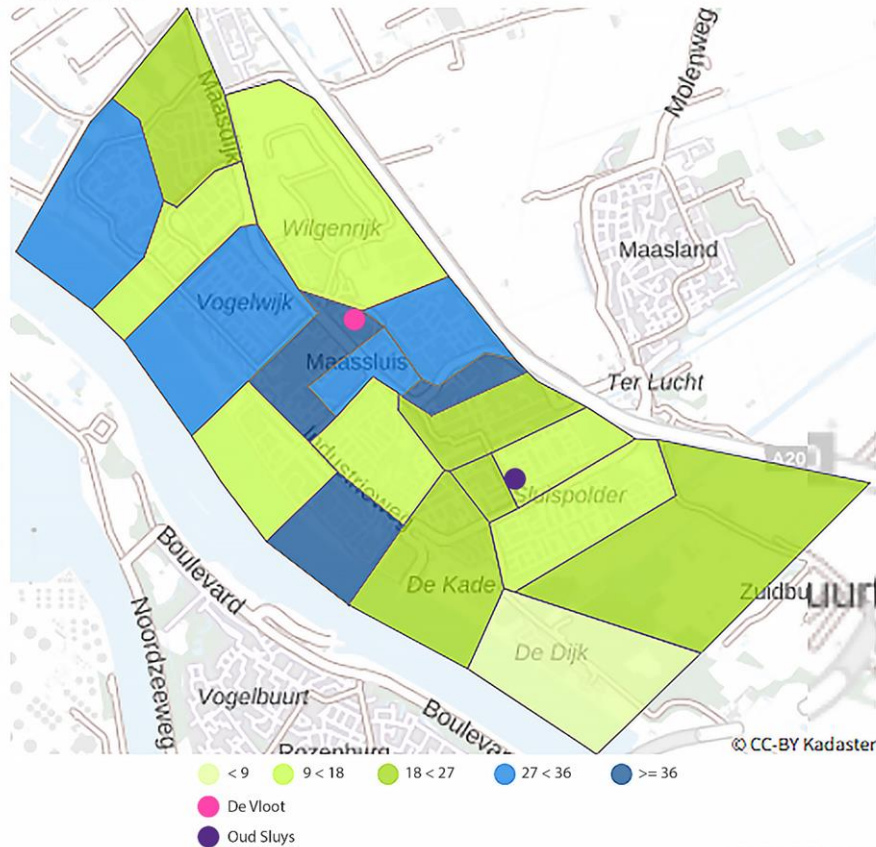


1.3. Context Maassluis

Figuur 1 Aandeel 65-plussers per buurt en locatie ontmoetingscentra

Aandeel 65-plussers per buurt en locatie ontmoetingscentra

Buurt, %



Maassluis in een aantal cijfers

| | |
|---------------|-----------------------------------|
| 34.148 | Inwoners |
| 20% | Niet-westerse migratieachtergrond |
| 23% | 65 jaar of ouder |

Van de 65+'ers:

| | |
|------------|--|
| 89% | Voldoende regie over het eigen leven |
| 52% | Participeert maatschappelijk |
| 66% | Ervaart de gezondheid als (zeer) goed |
| 31% | Sport wekelijks |
| 7% | Moeite met rondkomen |
| 31% | Sociaal eenzaam |
| 26% | Emotioneel eenzaam |
| 45% | Bepikt in dagelijks leven vanwege problemen gezondheid |

Bron: Maassluis-Schiedam in Cijfers - Maassluis, Tabellenboek Maassluis gezondheid in kaart. GGD Rotterdam-Rijnmond 2023



1.4. Leeswijzer

Dit rapport is als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 2 beschrijven we de beleidsmatige aandacht die er in Maassluis is voor het ouderenwelzijn. Hoofdstuk 3 laat zien hoe het welzijnsbeleid voor ouderen in praktijk invulling krijgt. We beschrijven de rol van en ervaringen met de inzet van Seniorenwelzijn en laten zien hoe ook andere partners een bijdrage leveren aan het welzijn van ouderen. Op tal van plekken in dit hoofdstuk komt ook de oudere zelf aan het woord. In hoofdstuk 4 geven we inzicht in de financiële stromen en laten we zien hoe Seniorenwelzijn de subsidie van de gemeente inzet. We ronden het rapport in hoofdstuk 5 af met de beantwoording van de centrale vraag aan de hand van een aantal conclusies en adviezen.

Bij aanvang van het onderzoek hebben wij alle onderzoeksvragen vertaald naar een normenkader (zie bijlage 1). Aan het einde van de beschrijvende hoofdstukken 2 t/m 4 hebben we telkens een kader opgenomen met onze beoordeling van de gestelde normen die betrekking hebben op dat hoofdstuk. Voor de beantwoording van de normen maken we gebruik van een stoplichtenmodel (groen = voldoet, oranje = voldoet deels, rood = voldoet niet).

De verantwoording van ons onderzoek en een overzicht van geraadpleegde documenten zijn opgenomen in bijlage 2.





2. Het ouderenwelzijnsbeleid in beeld

We starten dit hoofdstuk in paragraaf 2.1 met een overzicht van de beleidsnota's en -plannen die betrekking hebben op of raken aan het welzijnsbeleid voor ouderen in Maassluis. In paragraaf 2.2 presenteren we onze beoordeling van het welzijnsbeleid van ouderen aan de hand van de gestelde normen.

2.1. Beleidsnota's en -plannen

Achtereenvolgens bespreken we in deze paragraaf:

- De nota Samen Doen
- De Ontwikkelagenda Ouderen
- Het programma regionale aanpak ouderenzorg
- Eén tegen eenzaamheid
- Dementievriendelijke gemeente
- Sportbeleid

De nota Samen Doen

In juli 2019 heeft de gemeenteraad van Maassluis de nota Samen Doen vastgesteld. Samen Doen is het vertrekpunt voor de inrichting van het sociaal domein: met zijn allen werken aan een stad die gericht is op de toekomst en waar voor iedereen een plek is op basis van gelijke kansen en duurzame oplossingen. Door in te zetten op preventie en sterke basisvoorzieningen verwacht de gemeente dat inwoners eerder de ondersteuning krijgen die zij nodig hebben, als zij het zelf, of met steun van hun sociale netwerk niet redden.

Dit moet ertoe leiden dat inwoners langer mee kunnen doen in de maatschappij.

De gemeente vervult een spilfunctie in het sociaal domein. Zij voert de regie om voor inwoners de juiste zorg op de juiste plek te organiseren en ervoor te zorgen dat maatschappelijke organisaties hun werk kunnen doen. Het gaat daarbij ook om het stimuleren van sport, cultuur, vrijwilligerswerk en sociale cohesie. De gemeente coördineert de samenwerking tussen de verschillende organisaties en tussen hen en de gemeente.

Samen Doen staat voor vraaggestuurd werken: wat heeft de inwoner nodig? 'Van zorgen voor, naar zorgen dat'. De gemeente richt zich daarbij op wat ze wil bereiken en niet op output en productie.

In de nota Samen Doen staat een aantal beoogde maatschappelijke effecten beschreven die betrekking hebben op de doelgroep ouderen. In tabel 1 hebben we deze opgenomen. Een definitie van de doelgroep ouderen is niet gegeven.



Tabel 1 Overzicht inzet nota Samen Doen gericht op ouderen

| Beoogd maatschappelijk effect | Actie | Uitvoeringsprogramma |
|---|--|-----------------------------------|
| Inwoners kunnen meedoen aan de samenleving | Gericht beleid voor senioren | Uitvoeringsagenda ouderen |
| | Bouwen van levensloopbestendige woningen, voor langduriger zelfstandig wonen | Doorontwikkeling woonservicezones |
| Gezonde inwoners met eigen regie over hun leven en veerkracht | Actieplan om eenzaamheid en sociaal isolement te verminderen | Eenzaamheid en sociaal isolement |
| | Opstellen uitvoeringsnota Dementie | Dementie |
| Meer inwoners doen actief mee aan de samenleving | Actieplan om eenzaamheid en sociaal isolement te verminderen | Eenzaamheid en sociaal isolement |
| | Bouwen van levensloopbestendige woningen, voor langduriger zelfstandig wonen | Doorontwikkeling woonservicezones |

Ontwikkelagenda Ouderen

Zoals in tabel 1 is aangegeven, was het de ambitie van de gemeente om een uitvoeringsagenda voor ouderen te ontwikkelen. Het proces daartoe is in 2019 gestart. In het najaar van 2020 heeft de gemeenteraad de Ontwikkelagenda Ouderen vastgesteld.









² De Wereldgezondheidsorganisatie hanteert deze acht domeinen als belangrijk voor een prettige leefomgeving. Zie ook: [prettig-oud-in-de-buurt.pdf](#) (movisie.nl).

Aan de basis van de Ontwikkelagenda ligt een onderzoeksrapport van bureau JSO ten grondslag naar de behoeften van oudere inwoners in Maassluis. Daarnaast zijn enquêtes uitgezet onder inwoners in verschillende wijken over hun waardering van het bestaande aanbod. Verder zijn panelgesprekken gevoerd met ouderen (hieraan deden ouderen mee tussen 55 – 86 jaar), hebben gesprekken plaatsgevonden met maatschappelijke organisaties en is de Ontwikkelagenda voorgelegd aan de Adviesraad Samenlevingszaken. De Adviesraad heeft daarbij diverse adviezen gegeven die het college in meerderheid heeft overgenomen. Expliciet heeft de Adviesraad aandacht gevraagd voor de representatie van de wensen van de eenzame, kwetsbare en moeilijk te bereiken oudere. Volgens het college zijn de behoeften van deze groep door de brede uitvraag onder ouderen voldoende in beeld gekomen in de totstandkoming van de Ontwikkelagenda.

De Ontwikkelagenda Ouderen is opgebouwd langs acht domeinen². Voor elk domein zijn in de Agenda doelen, acties, prestatie-indicatoren en betrokken partners beschreven. In tabel 2 hebben we de doelen en indicatoren op een rijtje gezet.



Tabel 2 Overzicht doelen en prestatie-indicatoren Ontwikkelagenda Ouderen

| | Domeinen | Doelen | Prestatie-indicatoren |
|---|---|---|--|
|  | Buitenruimte en bebouwing | Verduurzaming (klimaat-adaptieve en toekomstbestendige) toegankelijke woon- en leefomgeving die langer thuis wonen bevordert. | Waardering, buurt, leefomgeving (en veiligheid) stijgt. |
|  | Vervoer | Ouderen kunnen zich binnen Maassluis verplaatsen, zodat zij mee kunnen doen. | Voldoende aanbod en dekking alternatieve vervoersmogelijkheden op WMO geïndiceerd vervoer. |
|  | Huisvesting | Ouderen kunnen langer thuis of zelfstandig wonen. (Dat hoeft niet hun 'eigen' of huidig huis te zijn, maar kan ook een andere geschikte woning zijn bijv. in een complex. De doorstroming wel op gang houden). | 100 woningen geclusterd wonen plus en 130 gelijkvloerse (levensloopbestendige) gelabelde woningen zijn gerealiseerd in de woonservicezone (2020-2030). |
|  | Sociale participatie | Ouderen kunnen actief mee doen aan de samenleving; Eenzaamheid van ouderen voorkomen. | Aantal ouderen dat hun netwerk als beperkt ervaart is afgenomen; grotere diversiteit (betaalbaar) aanbod. |
|  | Respect en sociale inclusie | Ouderen voelen zich onderdeel van de samenleving. | Sociale cohesie in de buurt (leefbaarheidsmonitor). Het aantal ouderen dat zich sociaal uitgesloten voelt, blijft onder de 3% (GGD monitor). |
|  | Burgerparticipatie en (vrijwilligers)werk | Ouderen zijn betrokken in hun leefomgeving; Beleid is beter afgestemd op wensen en behoeften van ouderen in Maassluis. | Meer ouderen verrichten vrijwilligerswerk in de buurt; ouderen nemen actief deel aan panels. |
|  | Communicatie en informatie | Informatie is goed leesbaar en breed beschikbaar. | Informatie is breed beschikbaar en op B1-niveau. |
|  | Zorg en welzijn | Inwoners in Maassluis zijn in staat om, op basis van hun eigen regie, veerkracht, het inzetten van hun netwerk en de aangeboden preventieve instrumenten, te investeren in zichzelf en daarmee hun welzijn en kwaliteit van leven te stabiliseren en/of te vergroten; (Kwetsbare) ouderen kunnen langer meedoen in de maatschappij o.a. door beleid woonservicezone en dementievriendelijk Maassluis. | Aantal matches met vrijwilligers stijgt; aantal ouderen met welzijnsrecept stijgt. |



Op 17 december 2021 is de gemeenteraad via een Raadsinformatiebrief (RIB) geïnformeerd over de stand van zaken rondom de uitvoering van de Ontwikkelagenda Ouderen. Op 30 september 2022 volgde een tweede RIB met een evaluatie van de Agenda. De brieven beschrijven de acties die zijn uitgevoerd. De brieven gaan niet in op het doelbereik en de prestatie-indicatoren. De beleidsadviseurs van de gemeente geven aan dat geprobeerd is de beoogde resultaten van de Ontwikkelagenda zo goed mogelijk meetbaar te maken. De monitor 'Leefbaarheid, Veiligheid en Welzijn' en de Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen van GGD Rotterdam-Rijnmond besteden volgens hen aandacht aan verschillende indicatoren.

De beleidsadviseurs geven daarnaast aan blij te zijn met de ontwikkeling dat hun collega's binnen het fysieke domein steeds meer aandacht krijgen voor de doelgroep ouderen. Denk aan de combinatie van wonen en zorg, leefbaarheid, inrichting van de buitenruimte (bijvoorbeeld de realisatie van het openbare sportplein aan de Koning Willem-Alexander boulevard) en het creëren van (schaduwrijke) looproutes naar voorzieningen als de huisarts, de apotheek en de supermarkt.

Het programma Regionale Aanpak Ouderenzorg / Wonen, Welzijn en Zorg

In 2018 verscheen de 'Behoefteraming wonen met zorg voor ouderen; visie, verkenning, voorstellen 2020-2030'. Het document gaat in op de groeiende behoefte in Maassluis aan woonvormen met zorg (en welzijn) voor ouderen.

De conclusies en suggesties voor vervolgstappen uit deze behoefteraming zien we terug in het programma Regionale Aanpak Ouderenzorg 'Gezond en wel ouder worden' dat in 2021 op initiatief van zorgkantoor DSW tot stand is gekomen. In het programma constateren alle betrokken partners (gemeenten in de regio, zorgorganisaties, zorgkantoor, ziekenhuizen en de huisartsen) dat de huidige intramurale capaciteit onvoldoende is en dat opvang van deze zorg in de eigen woning niet de (volledige) oplossing is. Door intensievere samenwerking van VVT-aanbieders (verpleeg, verzorgingshuizen en thuiszorg), ziekenhuizen, gemeenten, eerstelijnsorganisaties en DSW kan de druk op de ouderen zorg verminderen en de kwaliteit van leven van ouderen verbeteren.

Het onderliggende feitenboek laat niet alleen zien dat het aantal ouderen in Maassluis toeneemt, maar ook dat de gezondheidssituatie kwetsbaarder is dan in andere gemeenten. De score op de leefstijl ligt op het landelijk gemiddelde of is slechter. Oudere bewoners in Maassluis hebben daarnaast vaker een chronische aandoening en het aantal mensen met dementie stijgt.

Op basis van het regionale programma ouderen zorg hebben de woon-, zorg- en welzijnspartners (Maasdelta, Vestia, Careyn, Argos zorggroep, Seniorenwelzijn en ROGplus), DSW en de gemeente Maassluis in juli 2021 het convenant 'Intramurale capaciteit + nieuwe woonoplossingen' ondertekend.



In het convenant zijn de volgende opgaven omschreven:

- Partijen streven naar een realisatie van 50 intramurale plekken en 130 nieuwe woonoplossingen in 2025 binnen de gemeentegrenzen van Maassluis;
- met een verdere uitbreiding van 100 intramurale plekken en 40 nieuwe woonoplossingen richting 2040.

In het convenant hebben de partners daarnaast uitgesproken dat “de verbinding met het voorliggend veld, zoals welzijnsorganisaties, van groot belang is en samenwerking hiermee actief moet worden opgezocht”.

In 2023 zal de gemeente – in samenspraak met partners en initiatiefnemers in de stad – een woonzorgvisie opstellen waarin het wonen met zorg voor ouderen een plek krijgt en het convenant concreet gemaakt wordt. De woonzorgvisie bepaalt de koers voor het faciliteren van de groeiende groep zorgvragers, in hun (toekomstige) woon-, welzijn- en zorgbehoeften. Het gaat daarbij niet alleen om nieuwbouw; er wordt ook gekeken naar de mogelijkheden om aan bestaande ouderencomplexen een ‘plus’ toe te voegen, zodat deze (nog meer) geschikt zijn om langer zelfstandig te blijven wonen. De ‘plus’ heeft vooral betrekking op faciliteiten op het gebied van ontmoeting en verbinding.

Dementievriendelijke gemeente

Maassluis is sinds 2018 aangesloten bij de beweging ‘Samen Dementievriendelijk’, een initiatief van Alzheimer Nederland en het ministerie van VWS.

Een dementievriendelijke gemeente stimuleert en faciliteert burgers, bedrijven en organisaties om zich actief in te zetten voor een dementievriendelijke samenleving, waarin mensen met dementie zo lang mogelijk mee kunnen blijven doen. Om dit te bereiken heeft ‘Samen Dementievriendelijk’ tien doelstellingen benoemd waar de beweging zich op richt, waaronder meer welzijn en meer ontmoetingen.

Op basis van het Uitvoeringsplan Dementievriendelijk Maassluis is een lokale werkgroep geformeerd bestaande uit de gemeente, maatschappelijke partners, het wijkteam, Alzheimer Nederland en ervaringsdeskundigen.

Eén tegen Eenzaamheid / #SamenzijnwijnMaassluis

Met het actieprogramma Eén tegen Eenzaamheid wil de overheid eenzaamheid in Nederland verminderen. De gemeente Maassluis is bij dit landelijke initiatief van het ministerie van VWS aangesloten. Vanuit de gemeente is een brede coalitie tegen eenzaamheid opgezet. Het actieplan wordt in uitvoering gebracht vanuit het platform [SamenZijnWijnMaassluis](#).

Op de website van [Eén tegen Eenzaamheid Maassluis](#) staat het doel van de aanpak omschreven: “de schaamte en het taboe op eenzaamheid wegnemen, bewustwording van de aanwezigheid van eenzaamheid vergroten en de samenwerking en verbinding van de organisaties versterken.”



Concreet is het streven het gevoel van eenzaamheid onder de inwoners in Maassluis te verminderen. Dit wordt onder meer gemeten in de 2-jaarlijkse monitor Leefbaarheid, Veiligheid en Welzijn. Uit de monitor 2020 blijkt dat de scores voor eenzaamheid iets gunstiger zijn dan in 2018³.

In het Coalitieakkoord 2022-2026 'Samen Betrokken Het Verschil Maken' wordt ook het belang van een goed binnenstedelijk openbaar vervoer genoemd als een belangrijke factor bij het bestrijden van eenzaamheid. En ook in de programmabegroting 2022-2025 is aandacht voor de aanpak van eenzaamheid: "In Maassluis doet iedereen mee. Zeker ook de ouderen. Daarom zetten wij in op het tegengaan van eenzaamheid door ontmoeting te stimuleren en mensen met elkaar in contact te brengen. Bijvoorbeeld door speciale woonvormen voor ouderen, zoals de dit jaar geopende nieuwe Vliet".

Sport en bewegen

Eind 2021 verscheen de sportnota 22+ 'Maassluis sport!'. De nota geeft aan dat de laatste jaren enerzijds meer ingezet wordt op sportstimulering en anderzijds op de verbinding tussen sport en de maatschappelijke agenda. Mede als gevolg van de decentralisatie van zorgtaken (jeugdzorg, werk en inkomen en zorg aan langdurig zieken en ouderen) is er lokaal steeds meer oog voor de verbinding tussen sport, bewegen en het sociaal domein.

In de nota is de doelstelling opgenomen om de sportparticipatie voor ouderen (en mensen met een beperking) te bevorderen (lees: behouden en vergroten). Daaraan zijn concrete indicatoren opgehangen, te weten:

- Het percentage bewoners (65+) dat voldoende beweegt, stijgt van 65% in 2020 naar 75% (*meting via Monitor Leefbaarheid, Veiligheid en Welzijn*),
- Deelnamecijfers sport en bewegen onder (zeer) ouderen en mensen met een beperking zijn minimaal stabiel ten opzichte van de meting in 2020 (*meting via Monitor Leefbaarheid, Veiligheid en Welzijn; uitvragen van concrete cijfers bij de monitor in 2026*).

2.2. Beoordeling op basis van normenkader

Bij aanvang van het onderzoek hebben wij een aantal normen opgesteld over de doelen van het ouderenwelzijnsbeleid. In tabel 3 benoemen wij deze normen en geven wij onze beoordeling daarvan.

³ Deze cijfers hebben niet alleen betrekking op ouderen.



Tabel 3 Normenkader Doelen

| Normen | Beoordeling Lysias |
|---|---|
| De gemeente heeft doelen opgesteld voor het welzijnsbeleid voor ouderen. | In de Ontwikkelagenda Ouderen zijn op verschillende domeinen doelen geformuleerd. Een aantal van die domeinen heeft betrekking op het welzijnsbeleid. Daarnaast zijn ook in andere beleidsdocumenten doelstellingen geformuleerd die betrekking hebben op het verbeteren van het welzijn van ouderen (denk aan eenzaamheid en bewegen). |
| De gemeente maakt gebruik van haar mogelijkheden om het welzijn van ouderen te bevorderen c.q. te versterken. | De aandacht voor het welzijn van ouderen komt in verschillende beleidsdocumenten en -programma's terug. Daarnaast blijkt uit de Ontwikkelagenda Ouderen dat de gemeente het welzijnsbeleid voor ouderen niet alleen framed als een sociale opgave, maar dat he ook gaat over bijvoorbeeld wonen, fysieke inrichting en vervoer. |
| De gestelde doelen sluiten aan bij de context in Maassluis. | In de Ontwikkelagenda Ouderen is een paragraaf opgenomen met feiten en cijfers over de context van Maassluis. Met de acties uit de Ontwikkelagenda sluit de gemeente aan op die kenmerken. |



3. Ouderenwelzijnsbeleid in uitvoering

In dit hoofdstuk gaan we in op de manier waarop het welzijnsbeleid voor ouderen in Maassluis in praktijk handen en voeten krijgt. Een belangrijke rol is daarbij weggelegd voor welzijnsorganisatie Stichting Seniorenwelzijn (in het vervolg Seniorenwelzijn genoemd). In paragraaf 3.1 besteden we aandacht aan hun dienstverlening en beschrijven we hoe ouderen en partners dit ervaren. In paragraaf 3.2 belichten we de samenwerking tussen verschillende partners in het welzijnsbeleid voor ouderen. Paragraaf 3.3 beschrijft een aantal aandachtspunten die onze gesprekspartners hebben meegegeven over beleid en uitvoering van het welzijnsbeleid voor ouderen. We ronden dit hoofdstuk in paragraaf 3.4 af met onze beoordeling van de uitvoering van het welzijnsbeleid voor ouderen aan de hand van de gestelde normen.

3.1. De inzet van Seniorenwelzijn

De rol van Seniorenwelzijn in het ouderenwelzijnswerk

Als grootste welzijnsaanbieder voor ouderen speelt Seniorenwelzijn een belangrijke rol in de uitvoering van het welzijnsbeleid voor ouderen in Maassluis. Seniorenwelzijn is onderdeel van Stichting Onder Eén Dak (STOED). [Seniorenwelzijn](#) is actief in Maassluis, Vlaardingen en Schiedam. Ze zetten zich in om het welzijn en de zelfredzaamheid van zelfstandig wonende senioren - de 55+'ers - te vergroten. De professionals en vrijwilligers van Seniorenwelzijn dragen hieraan bij door preventie en vroegsignalering.

Op individueel- en wijkniveau bieden ze ondersteuning aan bij het bevorderen en ontwikkelen van een sterk sociaal netwerk, vitaliteit, meedoen en zingeving.



Inzet op concept van positieve gezondheid

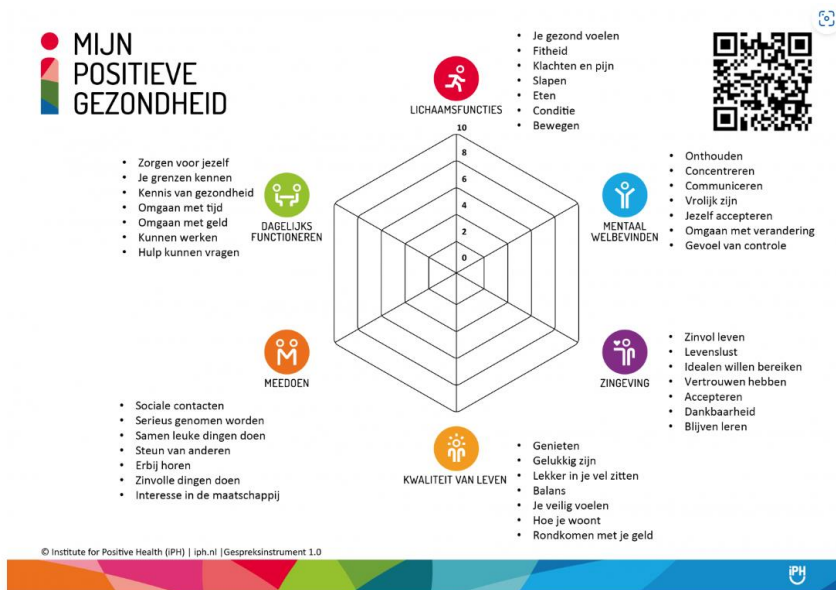
Seniorenwelzijn heeft zelf het initiatief genomen om te kiezen voor een nieuwe benadering in het welzijnswerk voor ouderen: sinds 2021 nemen zij het concept '[positieve gezondheid](#)' als uitgangspunt. Hierbij gaan ze uit van verschillende levensgebieden zoals lichaamsfuncties, mentaal welbevinden, zingeving, kwaliteit van leven, meedoen en dagelijks functioneren (zie figuur 2). Door te werken aan de diverse levensgebieden die voor een oudere van belang zijn, neemt de veerkracht toe. Hierdoor ervaart een oudere meer kwaliteit van leven en eigen regie.



Met het toepassen van deze methodiek wordt gekeken naar wat iemand wel kan, wat hij/zij leuk vindt en wat hem/haar motiveert. De regie blijft hierdoor bij de oudere zelf.

In 2021 hebben de medewerkers van Seniorenwelzijn een training gevolgd in de benadering van het concept positieve gezondheid. In de praktijk blijkt de focus op positieve gezondheid bijvoorbeeld uit een gezonder kantineaanbod en de organisatie van beweegactiviteiten voor ouderen.

Figuur 2 De zes dimensies van positieve gezondheid (bron: IPH)



Seniorenwelzijn heeft op dit moment extra uren beschikbaar om een breed welzijnsprogramma te ontwikkelen vanuit de verschillende domeinen van positieve gezondheid.

Ervaringen over Seniorenwelzijn zijn positief

Uit onze gesprekken komt een positief beeld naar voren over de inzet van Seniorenwelzijn. Bestuurlijk en ambtelijk is bij de gemeente het beeld dat de Seniorenwelzijn in de afgelopen jaren grote slagen heeft gemaakt. Als voorbeelden noemen ze hun focus op positieve gezondheid, hun betrokkenheid bij verschillende netwerken, zoals de werkgroep Wonen, Welzijn en Zorg en de dementiewerkgroep, en hun streven om het effect van hun inzet in beeld te brengen. De komst van de nieuwe manager speelt hierin een belangrijke rol.

Er is structureel overleg tussen Seniorenwelzijn en de gemeente Maassluis, zowel bestuurlijk als ambtelijk. In aanloop naar een nieuw subsidiejaar vindt een aantal gesprekken plaats tussen de beleidsadviseur van de gemeente en Seniorenwelzijn over ontwikkelingen en signalen, en het gewenste aanbod. De suggestie om nieuw aanbod te ontwikkelen, kan zowel bij Seniorenwelzijn als bij de gemeente liggen. Samen voeren zij hierover het gesprek, waar relevant ook met adviseurs van andere gemeentelijke domeinen, zoals bijvoorbeeld sport.

Seniorenwelzijn ervaart de contacten met de gemeente als plezierig en open; er is volgens hen voldoende ruimte om signalen te bespreken en in te spelen op nieuwe ontwikkelingen.



Seniorenwelzijn merkt op dat het dorpse karakter van Maassluis ervoor zorgt dat de afstand tussen inwoner en bestuur klein is. Ter illustratie: zodra aan de bar in een ontmoetingscentrum de prijs van een biertje wordt verhoogd, wordt er naar de wethouder gekeken om daar iets van te vinden. Seniorenwelzijn is zich van deze gevoeligheden bewust en wil voorkomen dat de wethouder hiermee wordt belast. De korte lijnen met de gemeente, ook met de wethouder, helpen om dit soort gevoeligheden te benoemen en hierop in te spelen.

Tijdens het veldwerk in Maassluis merkten we dat zodra we vragen naar het ouderenwelzijn, mensen direct Seniorenwelzijn noemen. Toch maakt een deel van de 'doelgroep' geen gebruik van Seniorenwelzijn. Ze wekken de indruk zich nog te jong en te vitaal te voelen om te participeren in de activiteiten. Zoals iemand het verwoordde: *“Het is goed dat het bestaat voor mensen die dat willen. Maar ik heb er zelf geen behoefte aan.”*

Ook partners in het veld typeren Seniorenwelzijn als een actief betrokken partner in het ouderenwelzijnsbeleid. Volgens Rogplus speelt Seniorenwelzijn een centrale rol in het aanbieden van voorliggende voorzieningen. Eén van de gesprekspartners gaf daarnaast aan dat Seniorenwelzijn een aantal sterke, operationeel georiënteerde mensen in dienst heeft; wat soms mist is een meer strategisch-tactische blik op vraagstukken, bijvoorbeeld in de verbinding van welzijn met wonen en zorg.

Seniorenwelzijn is zich ervan bewust dat er *“veel oud zeer over ons”* bestaat en dat ze nog altijd een *“stoffig imago”* hebben. Inwoners van Maassluis vinden het niet helder waar het toegekende subsidiebedrag aan wordt besteed. Er lekt volgens betrokkenen van Seniorenwelzijn veel energie weg naar dit soort discussies en die zijn ook nog eens hardnekkig. Om dit beeld te kantelen probeert Seniorenwelzijn 'betere rapportages en verslagen op te leveren, meer zichtbaar te zijn op sociale media, in gesprek te gaan met ambtenaren, bewonerscommissies en raadsleden, maar toch verdwijnt het geluid niet helemaal.' Ook probeert Seniorenwelzijn vanuit het concept van positieve gezondheid de invulling van het ouderenwelzijnsbeleid op een hoger niveau te brengen.

“We willen heel veel doen, maar we hebben ook te maken met beperkte capaciteit en geld.” (Seniorenwelzijn)

Het aanbod van Seniorenwelzijn

De dienstverlening van Seniorenwelzijn bestaat uit⁴:

- Wijkpeilonderzoek
- Welzijn op recept
- Ambulant ouderenwerk
- Ontmoetingscentra

In het vervolg lichten we deze diensten toe en geven we aan hoe partners hier tegenaan kijken.

⁴ Bron: website Seniorenwelzijn en de (half)jaarrapportages.



Wijkpeilonderzoek

Seniorenwelzijn biedt op verschillende vlakken ondersteuning aan oudere inwoners van Maassluis. Om behoeften en wensen in kaart te brengen, zet Seniorenwelzijn elk jaar een aantal wijkpeilonderzoeken uit. In de afgelopen jaren zijn die bijvoorbeeld uitgevoerd in de Jan Schoutenlaan, het Burgemeesterplantsoen, Uilenstaete/Korhoenstaat, Parkhof, Oud Sluys en Schuurhof⁵.

Aan deze onderzoeken ligt een enquête ten grondslag die gaat over thema's als wonen, werken, veiligheid, gezondheid en over zaken waar bewoners (on)tevreden over zijn. De vragen zijn ingestoken vanuit het concept positieve gezondheid. Op basis van de uitkomsten vinden huisbezoeken en doorverwijzingen plaats, bijvoorbeeld naar Welzijn op recept, een vitaliteitscoach, een welzijnsadviseur of een wooncoach. Seniorenwelzijn deelt de resultaten via een informatiebijeenkomst en een nieuwsbrief met de bewoners. Daarnaast staan in de jaarrapportages van Seniorenwelzijn de belangrijkste kengetallen over de onderzoeken.

Elk jaar wordt een keuze gemaakt waar een wijkpeilonderzoek wordt uitgevoerd. Ketenpartners, zoals woningcorporaties, kunnen aangeven welke wijken interessant zijn om een wijkpeiling uit te voeren en welke vragen zij zouden willen toevoegen.

⁵ Bron: jaarverslagen Stichting Seniorenwelzijn.

Seniorenwelzijn zou het aantal wijkpeilonderzoeken in Maassluis graag uitbreiden en nog meer persoonlijk met ouderen in gesprek willen gaan; "iemand in de ogen kijken". De beschikbare personele capaciteit bij Seniorenwelzijn laat dit echter op dit moment niet toe.

De gemeente is positief over de wijkpeilonderzoeken, omdat ze mensen direct leiden naar het beschikbare aanbod. Daarnaast maakt het inzichtelijk welk aanvullend aanbod moet worden ontwikkeld om in te spelen op behoeften van ouderen. Hieruit zijn bijvoorbeeld dansactiviteiten, voorlichting over veiligheid en inzet op bewegen voortgekomen.

Ambulant ouderenwerk

Seniorenwelzijn Maassluis werkt met vier betaalde professionals. Het betreft een ouderenadviseur, een ouderenwerker, een vitaliteitscoach en de manager. Daarnaast werkt Seniorenwelzijn sinds 2022 met kwartiermakers (inmiddels worden zij producteigenaren genoemd). Zij zijn functioneel verantwoordelijk, in zowel Maassluis als Vlaardingen en Schiedam, voor een van de producten. Dit zijn welzijn op recept, wijkpeil, ambulant ouderenwerk en de ontmoetingscentra. De producteigenaren worden door de manager zorg en welzijn aangestuurd. Producteigenaren zijn volgens Seniorenwelzijn de spinnen in het web; zij hebben het overzicht over de verschillende vormen van dienstverlening en leggen verbindingen met andere partners⁶.

⁶ Bron: Jaarverslag Stichting Seniorenwelzijn 2021.



De **manager** is verantwoordelijk voor alle afdelingen binnen STOED en Seniorenwelzijn. Dit komt neer op: Beschermd Wonen (Maassluis), Dagbesteding (Maassluis), Thuisbegeleiding (Maassluis, Vlaardingen, Schiedam), Daklozen opvang (hele regio) en Seniorenwelzijn (Maassluis, Vlaardingen, Schiedam).

De **ouderenadviseur** staat in contact met de oudere inwoners van Maassluis en komt 'achter de voordeur'. De adviseur biedt een luisterend oor en gaat in gesprek met de ouderen. Indien nodig kan de adviseur een oudere doorverwijzen naar het aanbod van Seniorenwelzijn. De adviseur fungeert als schakel tussen de bewoners van Maassluis en Seniorenwelzijn. Omdat de adviseur actief is in de wijk en op verschillende ontmoetingsplekken komt, komen de wensen en behoeften van ouderen in beeld.



Seniorenwelzijn wil laagdrempelig bereikbaar zijn. Daarom werken ze met een **ouderenwerker**. Hij is met name actief in de ontmoetingscentra Oud Sluys en De Vloot waarin hij het aanspreekpunt is voor de vrijwilligers, de ouderen en de samenwerkende organisaties. In overleg met de vrijwilligers stelt hij ook het activiteitenaanbod samen. Indien nodig ondersteunt hij bij het organiseren van activiteiten.

Uit de gesprekken met de bewonerscommissies van De Vloot, Oud Sluys en de Drie Componisten blijkt dat ze over het algemeen erg tevreden zijn over Seniorenwelzijn. Met name de korte lijnen met de ouderenwerker vinden ze erg fijn. Ze zouden de ouderenwerker wel vaker willen zien in de ontmoetingscentra zelf. Op dit moment is de ouderenwerker vier dagen per week aanwezig bij de ontmoetingscentra gedurende een vast dagdeel.

Welzijn op recept

Welzijn op recept is er voor senioren die bijvoorbeeld na een grote verandering in hun leven (verlies van een partner, pensionering) een duwtje in de rug nodig hebben om weer deel te gaan nemen aan de maatschappij. De adviseur van Seniorenwelzijn biedt de oudere een kort begeleidingstraject en samen zoeken ze naar passende activiteiten. De begeleiding heeft tot doel het zelfvertrouwen, de zelfredzaamheid en het aantal sociale contacten van de senioren te verbeteren.



Huisartsen, praktijkondersteuners en fysiotherapeuten kunnen welzijn op recept voorschrijven. Uit het gesprek dat we voerden met een praktijkondersteuner ouderen van een van de huisartsenpraktijken (POH'er) blijkt dat zij regelmatig patiënten verwijst naar Seniorenwelzijn. Het concept van welzijn op recept is nu bij de huisartsen bekend, maar verdient volgens haar blijvende aandacht, ook bij andere huisartsenpraktijken.

De POH'er merkt verder op dat voor veel ouderen het aanbod van Seniorenwelzijn aansluit op hun behoeften, maar *“je moet de ouderen soms wel overtuigen”*. Ouderen ervaren dikwijls een drempel om voor het eerst naar bijeenkomsten of activiteiten te gaan. Soms gaat een van de kinderen de eerste keer mee. Een andere optie is om een maatje toe te wijzen om de oudere over de streep te trekken. Tegelijkertijd is de constatering dat niet elke oudere hier iets in ziet: ze hebben geen puf om te investeren in nieuwe contacten of aarzelen om iemand in huis te laten.

Activiteiten in de ontmoetingscentra

Seniorenwelzijn heeft twee ontmoetingscentra in Maassluis: De Vloot en Oud Sluys (voorheen De Vliet). Deze centra zijn bedoeld om ouderen een vertrouwde en veilige plek te bieden om anderen te ontmoeten, deel te nemen aan activiteiten en/of hun vragen te stellen. De meeste activiteiten van Seniorenwelzijn vinden dan ook plaats in deze centra. Hoewel beide centra gelegen zijn in wooncomplexen voor ouderen, zijn ze toegankelijk voor alle inwoners van Maassluis.

De Vloot is de grootste van de twee en beschikt over een grote centrale zaal met een receptie, bar en enkele aangrenzende zalen. Ook is er een beweegtuin waarin ouderen kunnen sporten. Oud Sluys heeft één ruimte met een bar en twee biljarttafels.

“Als je iets niet leuk vindt, is dat jouw probleem. Ze doen genoeg!” (oudere)



In deze ontmoetingscentra wordt elke doordeweekse dag een verscheidenheid aan activiteiten georganiseerd. Denk bijvoorbeeld aan een eettafel, line dance, yoga, biljart, een modeshow, een creatieve club en een koffiecontactgroep. In de ontmoetingscentra is de ouderenwerker de spil en het aanspreekpunt. In overleg met de vrijwilligers bepaalt de ouderenwerker het activiteitenprogramma. Ook ontwikkelt de ouderenwerker nieuwe activiteiten. Doorgaans organiseren de vrijwilligers van Seniorenwelzijn deze activiteiten, maar ook externe clubs en verenigingen dragen bij aan de uitvoering.



Over het algemeen zijn ouderen tevreden over het aanbod van activiteiten van Seniorenwelzijn. Ze vinden dat er ontzettend veel georganiseerd wordt. Zo is ouderenorganisatie PCOB positief over het aanbod in De Vloot; er is elke dag wat te doen en de activiteiten zijn toegankelijk voor iedereen in de buurt. Het ontmoetingscentrum in De Vloot moet zichzelf bedruipen. Organisaties, zoals PCOB, die de ruimte van Seniorenwelzijn willen gebruiken, moeten daarvoor betalen. Op hun beurt vragen deze organisaties een vrijwillige bijdrage van bewoners en aanwezigen. PCOB geeft aan dat die bijdragen niet altijd toereikend zijn om de kosten te kunnen dekken. Ouderen geven op hun beurt aan dat de eigen bijdrage bij activiteiten voor ouderen met een kleinere beurs een drempel vormt om deel te nemen.



Ook de bewonerscommissies van De Drie Componisten, Oud Sluys en De Vloot zijn positief over het aanbod in de ontmoetingscentra. Wel plaatsen zijn de kanttekening dat het aanbod vooral is afgestemd op de 'oudere' ouderen. Uit ons veldwerk komt naar voren dat 'jongere' ouderen (tot ca. 75 jaar) minder interesse hebben in het activiteitenaanbod omdat ze hier nog niet aan toe zijn. Dikwijls zijn de jongere ouderen vrijwilliger in bijvoorbeeld de ontmoetingscentra.

In het gezamenlijke gesprek dat wij met de bewonerscommissies voerden, gaven zij daarnaast het signaal af dat het management van Seniorenwelzijn niet goed zicht heeft op wat zich afspeelt in de ontmoetingscentra, omdat ze nooit hun gezicht laten zien.

Een groep mannen in scootmobielen zit bij elkaar in de Koningshoek. Ze maken geen gebruik van het georganiseerde welzijnsaanbod voor ouderen. *“Ik doe veel in de horeca [insinueert dat hij vaak naar de kroeg gaat], dat is ook een activiteit toch?!”*

Verder kwam in ons veldwerk naar voren dat in de ontmoetingscentra soms sprake is van buitensluiten en pesten onder de ouderen. Dit beeld werd bevestigd in gesprekken die we voerden met maatschappelijke partners. Het speelt vooral bij ouderen die voor het eerst naar een bijeenkomst in een centrum gaan en bij ouderen met een migratieachtergrond. *“Die hoofddoeken hoeven we hier niet”*, hoorden we bijvoorbeeld terug.



Het fundament van Seniorenwelzijn: de vrijwilligers

De inzet van Seniorenwelzijn rust op een stevig fundament van vrijwilligers. In 2022 droegen 156 vrijwilligers bij aan de organisatie van activiteiten in de ontmoetingscentra, het runnen van de bar en het afnemen van wijkpeilonderzoeken.

"Ik heb het hier ontzettend naar mijn zin als vrijwilliger. Samen met een vriendin sta ik achter de bar, hartstikke gezellig!"

"Zonder vrijwilligers gaan we dicht", zo geeft Seniorenwelzijn zelf aan. Ze merken dat het aantrekken van nieuwe vrijwilligers steeds moeilijker wordt; mensen werven via het informele circuit werkt nog het beste. Daarbij is het volgens hen ook belangrijk om vrijwilligers te koesteren en hen het gevoel te geven dat hun inzet wordt gezien en gewaardeerd.

Niet alleen Seniorenwelzijn, maar ook zorgorganisatie Argos maakt veel gebruik van vrijwilligers. Ook Argos spreekt zijn zorgen uit over het aantal vrijwilligers in de toekomst. De huidige vrijwilligers worden steeds ouder en de aanwas van nieuwe, jonge vrijwilligers stukt. De zorgorganisaties en Seniorenwelzijn geven aan dat het een idee is om meer gezamenlijk op te trekken in het aantrekken en inzetten van vrijwilligers.

Tijdens het veldwerk kwam er een gesprek op gang met een man en een vrouw in de Koningshoek. Ze zitten op hun vaste plek. Hier komen mensen samen die 'voor elkaar willen zorgen en naar elkaar omkijken'. De man vertelt dat hij allerlei medische aandoeningen heeft waardoor hij slecht ter been is en een rollator moet gebruiken. Naast het feit dat zijn fysieke gezondheid niet goed is, is zijn welzijn dat ook niet. Zijn moeder een tijdje geleden ziek is geworden en sinds die tijd voelt hij zich steeds eenzamer. "De burens kijken helemaal niet om naar mij. Zodra ik afgevoerd word in een ambulance zullen ze mij pas interessant vinden." Een paar weken terug was de eenzaamheid zelfs zo groot dat hij heeft geprobeerd zichzelf van het leven te beroven. Dit is ook met de huisarts besproken en de politie is langs geweest. Meneer weet zelf ook niet zo goed wat er nodig is om hem te helpen uit zijn eenzaamheid. Hij ergert zich aan het feit dat de mensen in Nederland niet meer naar elkaar omkijken. Een toegewezen maatje ziet hij ook niet zitten; "het is toch een vreemd iemand".

3.2. Samenwerking tussen partijen

Gemeente regisseur in uitvoering programma's

Voor de realisatie van een aantal opgaven uit de nota Samen Doen (zie paragraaf 2.1) zijn verschillende samenwerkingsverbanden opgezet, met veel dezelfde partijen. We noemen de werkgroep dementievriendelijke gemeente, #SamenZijnWijMaassluis en de werkgroep Wonen Welzijn Zorg (WWZ). In alle werkgroepen treedt de gemeente op als regisseur. De wethouder geeft aan dat Maassluis een stevig netwerk heeft van organisaties.



De positie van de gemeente is op dit moment goed. Dat horen we ook terug van de partners; de beleidsadviseurs zijn zichtbaar en nemen initiatief. De wethouder benadrukt echter ook de kwetsbaarheid van de organisatie, want de aansturing van de woonzorgwelzijnsopgave ligt bij slechts twee adviseurs.

Aanpak woonzorgopgave heeft hoge prioriteit

Bestuurlijk heeft de realisatie van afspraken uit het woonzorgconvenant voor de gemeente prioriteit. Ook uit gesprekken met ouderenorganisaties komt de noodzaak naar voren om vol in te zetten op passende woonzorgvoorzieningen voor ouderen. Via de werkgroep Wonen Welzijn Zorg (WWZ) wordt de concrete vertaling van dit convenant gemaakt naar uitvoering. In de werkgroep zitten Maasdelta, Hef Wonen (voorheen Vestia), Careyn, Argos zorggroep, Seniorenwelzijn, Rogplus, zorgkantoor DSW en de gemeente Maassluis.

We vangen positieve geluiden op over de inzet van de werkgroep. Wel wordt de suggestie gedaan om vanuit de werkgroep de woonzorgopgave Maassluis breed goed in beeld te houden en niet alleen in te zetten op de complexen. PCOB is geen partner aan tafel bij de werkgroep WWZ. Zij zouden wel graag meer betrokken worden.

"In de kleine gemeenschap als Maassluis zijn we met betrekkelijk weinig spelers en iedereen is doordrongen van het belang om samen te werken."
(gesprekspartner)

Zonneburcht mooi voorbeeld van 'wonen met een plus'

In meerdere gesprekken wordt de Zonneburcht als voorbeeld aangehaald van een aansprekende woonvorm voor ouderen met een lichte zorgvraag. Woningcorporatie Maasdelta is eigenaar van de Zonneburcht en verhuurt de appartementen en de ontmoetingsruimte. Argos Zorggroep levert daar de zorg en organiseert activiteiten samen met de bewoners en vrijwilligers gericht op ontmoeten, gezelligheid en preventie. Er is een regieondersteuner en een activiteitenbegeleider; dit zijn geschoolde professionals die weten hoe ze om moeten gaan met bepaalde gedragingen. Seniorenwelzijn is niet betrokken bij het welzijnsprogramma in de Zonneburcht.

De activiteiten die in de Zonneburcht georganiseerd worden, staan alleen open voor de bewoners. Het openstellen van de activiteiten voor inwoners in de wijk roept bij de betrokken partners direct vragen op als: hoe organiseren we dat? Wie is eigenaar en wie financiert?

Partners geven aan dat in de Zonneburcht de sociale cohesie toeneemt; volgens Argos is er sprake van een mini-gemeenschap. De wethouder is trots op de binding die er is bij bewoners van de Zonneburcht; ouderen zijn hier echt actief betrokken. Het woonzorgconcept maakt daar volgens haar echt het verschil.

Samen optrekken in De Vloot krijgt nieuwe impuls

Bij De Vloot zijn meerdere partijen betrokken, waaronder Maasdelta, Careyn, Seniorenwelzijn, Albeda College en Gemiva. Ooit begonnen als multifunctioneel centrum is de afgelopen jaren de samenwerking wat in het slop geraakt, aldus betrokkenen.



Ondanks alle goede intenties en kennis van elkaars expertise, waren partijen zoekende hoe de samenwerking vorm te geven.

Vanuit de gemeente is nu een externe projectleider aangesteld om een plan van aanpak te ontwikkelen om meer samenhang en afstemming te organiseren tussen het aanbod / de dienstverlening van de verschillende partijen in de woonservicezone De Vloot. Er is behoefte aan één trekker en aan een schakel tussen de organisaties onderling en met de bewoners.

Alle betrokken partners noemen de tussenkomst van de projectleider een positieve ontwikkeling, maar tekenen ook aan dat dit een tijdelijke interventie is. Ze benadrukken dat het plan van aanpak ervoor moet zorgen dat partijen tot duurzame afspraken komen over organisatie, eigenaarschap en financiering van inzet.

Bewonersorganisaties hebben behoefte aan meer aansluiting

In het gesprek met de bewonersorganisaties kwamen verbeterpunten naar voren in de samenwerking met de verschillende organisaties. Zij ervaren de woon- en zorgpartijen als “statisch”: ze vinden dat deze partijen zich moeilijk kunnen verplaatsen in de oudere bewoner en daarmee de consequenties van maatregelen voor deze groep vaak niet goed overzien. Ouderen weten vaak niet bij wie ze moeten zijn met hun vragen. Als ze iemand te pakken krijgen, worden ze van het kastje naar de muur gestuurd, zo is de ervaring. Vragen die niet beantwoord worden, vangen de bewonerscommissies vaak op.

Zij proberen op hun beurt contact te leggen met deze organisaties, ook al zien ze dat zelf niet direct als hun rol. Dit gaat echter niet altijd even soepel.

De bewonerscommissies hebben een duidelijke behoefte uitgesproken aan een aanspreekpunt op wooncomplexniveau voor allerhande vragen die het welzijn van ouderen raken. Een wekelijks spreekuur zou een goede invulling zijn. *“De organisaties zouden zelf eens in de zoveel tijd aanwezig moeten zijn om vragen te beantwoorden”.*

3.3. Aandachtspunten in beleid en uitvoering

Uit de gesprekken met partijen in het welzijnsbeleid voor ouderen is een aantal specifieke aandachtspunten naar voren gekomen die we onderstaand benoemen en kort toelichten.

‘Onzichtbare’ ouderen

Veel gesprekspartners geven aan dat het moeilijk is om in kaart te brengen hoeveel ouderen niet bereikt worden met het welzijnsaanbod in Maassluis, maar die wel hulp nodig hebben. Middels de wijkpeilonderzoeken en de ambulante ouderenwerkers probeert Seniorenwelzijn de groep ‘onzichtbare’ ouderen in beeld te krijgen. Een belangrijke rol ligt er ook voor de huisartsen en de POH’ers ouderenzorg. Een van de huisartsenpraktijken heeft een selectie gemaakt van ouderen met bepaalde ziektebeelden, inclusief ouderen die al lange tijd niet meer bij de huisarts zijn geweest.



Aan de hand van een brief met vragenlijst (waarop twee derde van de patiënten heeft gereageerd) legt de POH'er huisbezoeken af. Zij houdt de ouderen in het vizier als er twijfel is of zij de aangereikte suggesties opvolgen om gebruik te maken van het aanwezige welzijnsaanbod.

“Soms willen de mensen ook geen hulp terwijl je het wel aanbiedt. We kunnen ze niet gaan dwingen.” (gesprekspartner)

Migrantenouderen

Het welzijnsbeleid voor ouderen is generiek ingestoken; er wordt niet specifiek ingezoomd op bepaalde doelgroepen. Niettemin horen we in verschillende gesprekken dat de doelgroep migranten nog weinig in beeld zijn. De Adviesraad Samenlevingszaken stelt dat oudere migranten vooral contact zoeken met leeftijdgenoten uit hun eigen cultuur. De Adviesraad suggereert om te investeren in vrijwilligers met diverse culturele achtergronden. Seniorenwelzijn onderschrijft dat advies.

Seniorenwelzijn geeft aan dat via de wijkpeilonderzoeken nog niet duidelijk in beeld komt wat de behoeften van migrantenouderen zijn. Dat geldt in het bijzonder voor vrouwen. De taalachterstand speelt deze oudere vrouwen parten. Ook de POH'er ouderen constateert dat bij huisbezoeken bij migranten dikwijls de man het woord voert, ook omdat hij de Nederlandse taal (een beetje) machtig is.

Daardoor blijft onduidelijk waar specifiek migrantenvrouwen mee geholpen zouden zijn. Terwijl dit voor hen misschien wel belangrijker is dan voor de mannen die beschikken over meer netwerken binnen de eigen gemeenschap.

Volgens Rogplus wordt er vanuit de moskee niets georganiseerd voor oudere migrantenvrouwen. Wel zijn er in Schiedam PGB-bureaus⁷ die iets voor deze doelgroep organiseren en waar migrantenouderen uit Maassluis naartoe gaan.

Ook de zorgorganisaties hebben nog weinig migrantenouderen in zorg. De beleidsadviseurs van de gemeente geven aan weinig ingangen te hebben bij migrantengroepen, maar zouden dat wel graag willen.

Seniorenwelzijn merkt daarnaast dat er onbegrip is bij een deel van de Nederlandse ouderen over migranten. Deze ouderen hebben de integratie onvoldoende doorgemaakt en maken daardoor minder makkelijk verbinding met migrantenouderen. Andersom geldt dat overigens ook. Voor de gemeente is dit wel een dilemma: stappen we af van het integratiebeleid als we ons afzonderlijk gaan richten op de behoeften van migrantenouderen?

⁷ PGB = Persoonsgebonden Budget.



De wethouder geeft aan dat mensen met een migratieachtergrond een andere behoefte hebben aan zorg. Dit vraagt iets anders dan integratie. Zij heeft hierover gesprekken gevoerd met de Marokkaanse gemeenschap. Het vraagstuk wordt zichtbaarder nu ook deze groep vergrijsst. Daarom heeft het thema nu aandacht in gesprekken met zorgaanbieders en bij de herstructurering van de Burgemeesterswijk.

Uit een kwaliteitsonderzoek dat Rogplus heeft uitgevoerd naar het gebruik van persoonsgebonden budgetten (PGB), blijkt dat migranten liever kiezen voor een PGB, omdat dat beter aansluit bij hun zorgbehoeften dan het beschikbare aanbod van Zorg in Natura.



Eenzaamheid

De Adviesraad Samenlevingszaken is bezorgd over de toenemende eenzaamheid onder ouderen. Deze bezorgdheid is ook in gesprekken met bijvoorbeeld Rogplus en de POH'er naar voren gekomen. Het netwerk van familie/kinderen kan soms weinig betekenen en er is sprake van grote druk op mantelzorgers. Er zijn echter veel mensen die moeilijk over de streep te trekken zijn om te participeren in activiteiten. De hoop is dat een huishoudelijke hulp of een huisarts signaleert dat er iets gedaan moet worden in de sociale activering. Volgens de POH'er missen veel ouderen vooral een doel in het leven; de zingeving ontbreekt.

Veiligheid en vervoersvoorzieningen

PCOB heeft recentelijk een landelijke enquête gehouden onder ouderen. Zo'n 10% van de leden in de afdeling Maassluis heeft hieraan meegewerkt. Uit het onderzoek blijkt dat onveiligheid een belangrijk thema is voor ouderen. Vooral in de oudere wijken is sprake van hangjongeren en soms ook drugdealers. Daarnaast is de beschikbaarheid van het OV naar bijvoorbeeld het ziekenhuis of naar een huisartsenpraktijk een aandachtspunt. Ook de Adviesraad Samenlevingszaken brengt dit punt in. Andere gesprekspartners noemen de introductie van Argos mobiel als een plus: het voelt veel persoonlijker dan de reguliere regiotaxi. De gemeente draagt financieel bij aan Argos mobiel. De wethouder is er trots op hoe dit concept wordt uitgevoerd. De bewonerscommissies vinden de uitrol van Argos mobiel een goede vondst, maar vrezen dat het initiatief aan zijn eigen succes ten onder gaat door het beroep dat hiermee gedaan wordt op vrijwilligers.



Alcoholgebruik

In een aantal gesprekken kwam het alcoholgebruik onder ouderen voorbij als aandachtspunt. Voorlichting geven is belangrijk, maar het is oppassen voor betutteling. Seniorenwelzijn probeert vanuit het concept van positieve gezondheid aandacht te geven aan het alcoholgebruik onder ouderen, bijvoorbeeld door inzet van een ervaringsdeskundige en door het organiseren van een proeverij met alcoholvrije dranken.

Ketenaanpak

De consultants van Rogplus verwijzen ouderen naar Seniorenwelzijn als de behoefte van de oudere nog niet aansluit bij een indicatie voor de Wmo⁸. Andersom geldt dat Seniorenwelzijn Rogplus benadert als iemand juist behoefte heeft aan een Wmo-voorziening. Deze scheiding tussen welzijn en Wmo is echter nu nog tamelijk hard: de Wmo-budgetten en de welzijnsbudgetten zijn vooralsnog gescheiden werelden. Ook in het gesprek met de wethouder kwam naar voren dat er een meer natuurlijke verbinding moet komen tussen welzijn en zorg; het moet een doorlopende keten zijn. Dat vraagt zowel iets van Seniorenwelzijn als van de zorgorganisaties; waar houdt welzijnswerk op en waar begint zorg?

⁸ Wmo = Wet maatschappelijke ondersteuning.

3.4. Beoordeling op basis van normenkader

Bij aanvang van het onderzoek hebben wij een aantal normen opgesteld over de doelgroep en uitvoering van het ouderenwelzijnsbeleid. In onderstaande tabel 4 benoemen wij deze normen en geven wij onze beoordeling daarvan.

Tabel 4 Normenkader Doelgroep en uitvoering

| Normen | Beoordeling Lysias |
|---|---|
| Het is duidelijk wat wordt verstaan onder de doelgroep 'ouderen' | In de beleidsnota's is geen duidelijke leeftijdsgrens benoemd. De groep ouderen wordt ook niet nader gespecificeerd. Seniorenwelzijn richt zijn dienstverlening op zelfstandig wonende 55+'ers. |
| Het welzijnsaanbod voor ouderen is bekend bij de doelgroep en eenvoudig toegankelijk. | Op basis van gesprekken en ons veldwerk in Maassluis kunnen we stellen dat ouderen bekend zijn met Seniorenwelzijn en het aanbod, dat onder meer in de ontmoetingscentra eenvoudig toegankelijk is. |
| Het welzijnsaanbod sluit aan op de behoefte van de doelgroep. | Bij de vorming van het welzijnsbeleid en in het aanbod van activiteiten zijn ouderen betrokken en wordt ingespeeld op hun behoeften. Alleen voor specifieke groepen, zoals migrantenouderen en 'jongere' ouderen is het huidige aanbod beperkt. |



| | |
|--|---|
| De doelgroep is betrokken bij de invulling van het welzijnsaanbod. | Ouderen zijn betrokken bij de invulling van het welzijnsaanbod, bijvoorbeeld via de wijkpeilonderzoeken en de signalen die zij afgeven aan de ouderenwerker en de ouderenadviseur van Seniorenwelzijn. |
| De uitvoering van het welzijnsbeleid sluit aan op de gestelde beleidsdoelen. | De welzijnsdoelen uit de Ontwikkelagenda Ouderen zijn niet doorvertaald in de subsidiebeschikking aan Seniorenwelzijn. |
| De uitvoering is in staat op flexibel in te spelen op nieuwe ontwikkelingen en eventuele risico's. | Er is regelmatig overleg tussen de gemeente en Seniorenwelzijn over het aanbod van activiteiten en nieuwe behoeften van ouderen. Tijdens de coronapandemie heeft Seniorenwelzijn bijvoorbeeld extra ingezet op beweegactiviteiten. |
| Het is duidelijk welke partijen betrokken zijn bij de uitvoering van ouderenwelzijnsbeleid. | Seniorenwelzijn is de eerst aangewezen partij om uitvoering te geven aan het welzijnsbeleid voor ouderen in Maassluis. Bewonerscommissies en ouderenorganisaties kunnen gebruikmaken van de ontmoetingscentra van Seniorenwelzijn voor de organisatie van eigen activiteiten. Daarnaast organiseren ook zorgorganisaties welzijnsactiviteiten voor hun eigen bewoners. In de driehoek 'wonen-zorg-welzijn' zijn ook de woningcorporaties betrokken. |

| | |
|---|---|
| Er is sprake van een heldere verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden in de (sturing op de) uitvoering van het ouderenwelzijnsbeleid. | De gemeente is beleidsmaker en regievoerder van de verschillende samenwerkingsverbanden die er in Maassluis zijn en die verband houden met het welzijn van ouderen. Betrokken partners zijn hier ook tevreden over. Voor de Zonneburcht wordt nu geïnvesteerd in duidelijkere afspraken over rollen en verantwoordelijkheden tussen de betrokken partners. Daarnaast zijn wij geen onduidelijkheden tegengekomen in de afspraken tussen de gemeente en Seniorenwelzijn. |
|---|---|



4. Financieel overzicht

In dit hoofdstuk presenteren we aantal financiële overzichten. In paragraaf 4.1 staan de uitgaven en inkomsten van Seniorenwelzijn centraal. In paragraaf 4.2 beschrijven we welke afspraken aan de subsidieverlening van Seniorenwelzijn ten grondslag liggen en hoe hierop wordt gestuurd. We ronden dit hoofdstuk in paragraaf 4.3 af met onze beoordeling van doelbereik en doelmatigheid van het welzijnsbeleid voor ouderen aan de hand van de gestelde normen.

4.1. Uitgaven en inkomsten Seniorenwelzijn

In deze paragraaf presenteren we een aantal financiële gegevens van Seniorenwelzijn. Deze bieden inzicht in de inkomsten en uitgaven (tabel 5), de uitgaven naar verschillende activiteiten (tabel 6), de hoogte van de subsidie van de gemeente Maassluis (tabel 7) en de personele bezetting (figuur 3) over de jaren 2019-2023.



Tabel 5 Overzicht inkomsten en uitgaven Seniorenwelzijn

| Inkomsten en uitgaven / per jaar | 2019 | | 2020 | | 2021 | | 2022 | | 2023 | |
|--|-----------------|-------------|-----------------|-------------|----------------|-------------|----------------|-------------|----------------|-------------|
| | € | % | € | % | € | % | € | % | € | % |
| UITGAVEN | | | | | | | | | | |
| Personele kosten | 236.039 | 42% | 188.614 | 38% | 225.354 | 46% | 197.550 | 42% | 258.300 | 47% |
| Overige bedrijfskosten (incl. overhead) | 330.800 | 58% | 304.984 | 62% | 261.211 | 54% | 273.134 | 58% | 294.037 | 53% |
| TOTAAL | 566.839 | 100% | 493.598 | 100% | 486.564 | 100% | 470.684 | 100% | 552.337 | 100% |
| INKOMSTEN | | | | | | | | | | |
| Subsidies | 381.457 | 71% | 397.077 | 88% | 396.294 | 80% | 376.680 | 80% | 461.748 | 83% |
| Overige inkomsten (o.a. huur, kantine, activiteiten) | 157.493 | 29% | 53.277 | 12% | 99.643 | 20% | 94.300 | 20% | 96.000 | 17% |
| TOTAAL | 538.950 | 100% | 450.354 | 100% | 495.937 | 100% | 470.980 | 100% | 557.748 | 100% |
| RESULTAAT | - 27.890 | | - 43.245 | | 9.373 | | nbn | | nbn | |

Bronnen: Jaren 2019 t/m 2021 Vastgestelde jaarrekening Seniorenwelzijn; jaren 2022 en 2023 Begroting Seniorenwelzijn.



Tabel 6 Overzicht uitgaven Seniorenwelzijn naar activiteiten

| Uitgaven (€) naar activiteiten / per jaar* | 2020 | | 2021 | | 2022 | | 2023 | |
|--|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|-------------|----------------|-------------|
| | Realisatie | Begroting | Realisatie | Begroting | € | % | € | % |
| Ambulant ouderenwerk | 44.856 | 35.400 | 52.889 | 49.254 | 52.401 | 11% | 73.959 | 13% |
| Activiteiten ontmoetingscentra** | | | 32.604 | 52.729 | 52.604 | 11% | 107.511 | 20% |
| Ontmoetingscentrum De Vliet/Oud Sluys | 117.439 | 168.800 | 115.259 | 102.752 | 103.499 | 22% | 104.064 | 19% |
| Ontmoetingscentrum De Vloot | 163.450 | 236.300 | 147.932 | 144.694 | 147.770 | 31% | 150.296 | 27% |
| Wijkpeilonderzoek | 81.800 | 43.500 | 60.781 | 62.750 | 62.659 | 13% | 44.048 | 8% |
| Welzijn op recept | 55.152 | 41.600 | 49.192 | 51.951 | 51.751 | 11% | 72.459 | 13% |
| TOTAAL | 462.697 | 525.600 | 458.657 | 464.129 | 470.684 | 100% | 552.337 | 100% |

Bronnen: 2020 Financiële verantwoording Seniorenwelzijn; 2021 Financiële rapportage Seniorenwelzijn; jaren 2022 en 2023 Begroting Seniorenwelzijn.

* Cijfers over 2019 zijn niet opgenomen, omdat in 2019 in de jaarrekening nog geen onderscheid per activiteit werd gemaakt.

** In 2020 zijn de kosten voor 'activiteiten ontmoetingscentra' nog niet afzonderlijk onderscheiden.



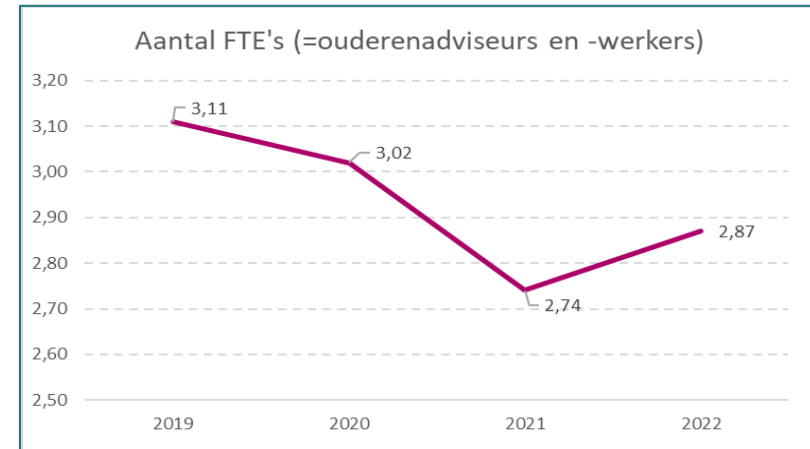
Tabel 7 Overzicht subsidieverstrekking gemeente Maassluis

| Subsidie gemeente Maassluis aan Seniorenwelzijn (per jaar, in €) | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 | 2023 |
|--|---------|---------|---------|---------|---------|
| Beschikking gemeente voor regulier welzijnswerk | 360.947 | 366.000 | 369.294 | 376.680 | 461.748 |
| Aanvullende, incidentele subsidies* | 20.510 | 31.077 | 27.000 | n.n.b. | 70.000 |
| Ontvangen subsidie | 381.457 | 397.077 | 396.294 | n.n.b. | lopend |

* Het gaat hier om subsidies voor GIDS leertuin Sociaal Vitaal 2019, Samenfitzaamheid 2020, Samenfitzaamheid 2021 en Stap je Fit 2021. Voor 2023 gaat het om extra aanvragen voor ambulante ouderenwerk en extra inzet van de ouderenwerker in de ontmoetingscentra.

Bronnen: Beschikkingen gemeente Maassluis en jaarrekeningen Seniorenwelzijn

Figuur 3 Aantal Ouderenadviseurs en – werkers (in fte's)



Op basis van de financiële overzichten stellen we het volgende vast:

- De uitgaven voor 2020 lagen aanzienlijk lager dan de begroting. Dit heeft te maken met de uitbraak van de coronapandemie. Hierdoor waren ook de overige inkomsten lager dan begroot.
- Na twee verliesgevende jaren heeft Seniorenwelzijn in 2021 een klein positief resultaat behaald.
- Seniorenwelzijn besteedt meer dan de helft van de jaarlijkse subsidie aan dekking van de exploitatiekosten. Het gaat hier om kosten voor huisvesting en organisatie, overige personeelskosten (= management, administratie, facilitair) en afschrijving.



- Een van de prestatie-indicatoren die de gemeente hanteert in de subsidiëring van Seniorenwelzijn, is de verhuuropbrengst en de netto-baropbrengst uit de exploitatie. Elk jaar genereert dit iets minder dan € 100.000.
- Seniorenwelzijn geeft in 2023 €107.511 uit aan de (organisatie van de) activiteiten. Hiervan is €77.581 subsidiegeld. De activiteiten die ze zoal organiseren zijn: gym, yoga, zanglessen, dansactiviteiten, biljarten, kaarten, en bingo. De kosten van €107.511 bestaan uit:

| | |
|---|----------|
| <i>Inhuur van vakkrachten</i> | € 17.511 |
| <i>Begeleiding door ouderenadviseur</i> | € 35.000 |
| <i>Huur van ruimte voor activiteiten</i> | € 10.000 |
| <i>Overige activiteitkosten (inkoop materialen, drukwerk, promotie)</i> | € 15.000 |
| <i>Overheadkosten (administratie)</i> | € 30.000 |
- Voor 2023 heeft Seniorenwelzijn aanvullende subsidieverzoeken bij de gemeente gedaan, omdat Seniorenwelzijn een groeiende behoefte zag in ambulante ouderenwerk en activiteiten in de ontmoetingscentra. Voor deze subsidieverzoeken ontvangt Seniorenwelzijn van de gemeente een aparte beschikking met bijbehorende prestatieafspraken.
- Voor het **ambulant ouderenwerk** heeft Seniorenwelzijn in 2023 een aanvraag ingediend ter grootte van € 20.000. Het gaat om 8 uur extra inzet per week. Hiervoor zet Seniorenwelzijn in op:
 - Het opzetten van kleinschalige ontmoetingsplekken in de wijk. Deze behoefte komt vaak naar voren tijdens de

- huisbezoeken in een Wijkpeilonderzoek. Bewoners geven aan dat zij niet naar de bestaande ontmoetingsplekken kunnen komen, vaak door mobiliteitsproblemen of omdat die plekken te ver uit de buurt zijn.
 - Het opzetten van een (mannen)club in Sluispolder-West (Oud Sluys) in samenwerking met buurtcentrum De Hoofzaak, waarbij ze een aantal terugkerende activiteiten organiseren. Denk hierbij aan onderwerpen als houtbewerking, een kookgroep en de scheepvaart.
 - Het opzetten van een laagdrempelige ontmoetingsclub met een meer vrijblijvend karakter (visiteclub light).
 - Het onderzoeken van een visiteclub waar extra aandacht is voor mensen met beginnende dementie. Deze doelgroep groeit hard en voorzieningen hiervoor zijn schaars in Maassluis. Seniorenwelzijn gaat t.z.t. graag met de gemeente in gesprek over hun bevindingen op dit gebied.
 - Structureel opzetten van de kookactiviteit Chef in blik.
- Voor activiteiten in de **ontmoetingscentra** heeft Seniorenwelzijn in 2023 een aanvraag ingediend ter grootte van € 50.000. Hierdoor is 20 uur per week extra tijd beschikbaar voor de ouderenwerker (verdeeld over twee centra). Volgens Seniorenwelzijn volstaat in de praktijk namelijk het beschikbare aantal uren voor de ouderenwerker (32 per week) niet om gedegen met de inhoud en vernieuwing binnen hun twee centra bezig te zijn.



- In het kader van het ouderenwelzijnsbeleid ontvangen ook andere organisaties subsidie van de gemeente Maassluis. Als voorbeeld noemen we de ondersteuning van Theater Koningshof voor de organisatie van de Week van de Ontmoeting. Dit is een sinds 2021 jaarlijks terugkerend evenement in het kader van Eén tegen Eenzaamheid. In 2021 ging het om € 6.000 subsidie; in 2022 om €17.000. Een ander voorbeeld betreft de subsidie die in 2019 aan Move for Change is verstrekt om de sportparticipatie bij senioren (60+'ers) te vergroten en zo een bijdrage leveren aan een gezondere leefstijl en het vergroten van het sociaal netwerk van senioren in Maassluis (OldStars walking football).

4.2. Afspraken en sturing

Als bijlage bij de beschikking voegt de gemeente jaarlijks “prestatie-indicatoren” toe waaraan Seniorenwelzijn moet voldoen. De gemeente vraagt Seniorenwelzijn om in de (half)jaarrapportage minimaal het volgende te vermelden:

- welke begeleidingsvragen u heeft ontvangen;
- welke nieuwe activiteiten er zijn opgestart zowel in de ontmoetingscentra als daarbuiten (ook digitaal);
- welke bestaande activiteiten zijn vervolgd;
- hoeveel (nieuwe) unieke bezoekers u heeft ontvangen in het centrum/dan wel telefonisch/digitaal bereikt (vanwege corona);

- hoe u de bezoekers onderscheidt qua doelgroep (mate van kwetsbaarheid/zelfredzaamheid);
- wat u heeft gedaan om nieuwe bezoekers aan te trekken voor uw eigen ontmoetingscentrum;
- het aantal verwijzingen van welzijn op recept met achtergrond informatie over de aanvrager (ten minste: leeftijd, wijk, welke activiteit/organisatie is naar doorverwezen, samenwerking met partners);
- de verhuuropbrengst en netto baropbrengst uit de exploitatie;
- de resultaten van de onderzoeken van Wijkpeil;
- de voortgang van de activiteiten van de diverse kwartiermakers/producteigenaren.

Inzicht vanuit Seniorenwelzijn

We stellen vast dat Seniorenwelzijn voor de periode 2019-2021 zowel een halfjaarlijkse als een jaarrapportage heeft opgesteld⁹. De rapportages beschrijven de inzet op de verschillende activiteiten (zie tabel 6). Daarbij komen veel van de prestatie-indicatoren die de gemeente heeft benoemd in de subsidiebeschikking aan de orde, maar hier wordt niet expliciet naar verwezen.

⁹ Ten tijde van het schrijven van dit onderzoeksrapport was de halfjaarrapportage 2022 beschikbaar, maar het jaarverslag 2022 nog niet.



In het jaarverslag over 2021 is gekozen voor een andere opzet. De activiteiten zijn ingedeeld naar drie sporen: signaleren (wijkpeil), activeren (ambulant ouderenwerk en welzijn op recept) en participeren (ontmoetingscentra). Dit houdt verband met de keuze die Seniorenwelzijn heeft gemaakt om meer vanuit het concept positieve gezondheid hun activiteiten te benaderen.

De afgelopen jaren heeft Seniorenwelzijn gewerkt met portretten, en interviews, en hebben ze hun bestaande vragenlijst aangepast om de impact van hun inzet te meten. In 2021 een pilot gestart om zicht te krijgen op de impact van hun activiteiten. Dat gebeurt aan de hand van enquêtes onder deelnemende ouderen. Het gaat om een beperkt aantal vragen over wat de ondersteuning of activiteit voor de oudere heeft opgeleverd. We constateren dat het aantal afgenomen enquêtes nog beperkt is; zo waren er 12 ouderen (van de 142) die de enquête invulden over de begeleiding van de ouderenadviseur in het kader van welzijn op recept. Het is onduidelijk hoe lang de pilot duurt en wanneer deze wordt geëvalueerd. Seniorenwelzijn geeft aan nog zoekende zijn naar de juiste vraagstelling en de juiste vorm. Er is geen budget beschikbaar om hiervoor iemand in te huren.

Inzicht vanuit de gemeente

Om vanuit de gemeente zicht te houden op de uitvoering van het welzijnsbeleid voor ouderen, voert de betrokken beleidsadviseur regelmatig overleg met Seniorenwelzijn.

Daarnaast sluiten de beleidsadviseurs zo nu en dan aan bij activiteiten die worden georganiseerd voor ouderen, om zo het gesprek aan te gaan met deelnemers, vrijwilligers en professionals. Ook de wethouder voert regelmatig gesprekken met Seniorenwelzijn en is een bekende bij betrokken partners in het veld. De bewonerscommissies zijn positief over het spreekuur van de wethouder en haar bereikbaarheid (en snelle respons) per mail.

Sturing en monitoring

De betrokken beleidsambtenaren stellen dat de gemeenteraad nadrukkelijk wil sturen op SMART-doelen en prestatie-indicatoren, maar dat dit voor een beleidsdomein als welzijn wel lastig is. De wethouder is van mening dat de Monitor Leefbaarheid, Veiligheid en Welzijn een nuttig instrument is om de sociale cohesie te meten en te monitoren. Volgens de gemeente lag de respons van laatste monitor op 38% en ontstaat daardoor een betrouwbaar beeld.

4.3. Beoordeling aan hand van normenkader

Bij aanvang van het onderzoek hebben wij een aantal normen opgesteld over doelbereik en doelmatigheid van het ouderenwelzijnsbeleid. In tabel 8 benoemen wij deze normen en geven wij onze beoordeling daarvan.



Tabel 8 Normenkader Doelbereik en doelmatigheid

| Normen | Beoordeling Lysias |
|--|--|
| De gemeente monitort de resultaten van het ouderenwelzijnsbeleid aan de hand van vooraf opgestelde prestatie-indicatoren. | De opgestelde indicatoren uit de Ontwikkelagenda Ouderen worden niet / niet overzichtelijk gemonitord. In de subsidiebeschikking van de gemeente aan Seniorenwelzijn staan "prestatie-indicatoren" genoemd. In de jaarverslagen van Seniorenwelzijn komen deze indicatoren merendeels terug, maar wordt niet expliciet verwezen naar de prestatie-indicatoren van de gemeente. |
| De resultaten uit de monitoring worden benut om (bij) te sturen op de beleidsdoelen. | Hoe de prestatie-indicatoren uit de subsidiebeschikking aan Seniorenwelzijn verband houden met de prestatie-indicatoren uit de Ontwikkelagenda is onduidelijk. |
| Het college informeert de gemeenteraad over de resultaten van het ouderenwelzijnsbeleid, zodat de raad haar kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rol kan vervullen. | Conform afspraak heeft het college de gemeenteraad in 2021 en 2022 via een Raadsinformatiebrief geïnformeerd over de voortgang/evaluatie van de Ontwikkelagenda Ouderen. Wij constateren dat deze brieven vooral ingaan op de ingezette activiteiten en niet op de prestatie-indicatoren die voor elk van de acht domeinen van de Ontwikkelagenda zijn opgenomen. De informatievoorziening geeft onvoldoende beeld hoe het welzijn van ouderen in Maassluis zich ontwikkelt. |

| Normen | Beoordeling Lysias |
|---|--|
| De gemeente stuurt bewust en transparant op een doelmatige inzet van middelen voor de uitvoering van het ouderenwelzijnsbeleid. | De jaarrapportages van Seniorenwelzijn maken duidelijk hoe de subsidie wordt ingezet en wat het bereik is van de activiteiten. De actie van Seniorenwelzijn om na afloop van activiteiten ook de impact van hun dienstverlening te meten, is waardevol, maar staat nog in de kinderschoenen. De gemeente stuurt hier vooralsnog niet op. |



5. Conclusies en adviezen

In dit laatste hoofdstuk geven wij antwoord op de centrale onderzoeksvraag: *“Hoe en in welke mate draagt het huidige beleid en de huidige uitvoering van beleid bij aan het ouderenwelzijn in Maassluis, en waar liggen eventueel mogelijkheden ter verbetering van dat beleid en die uitvoering?”*

Op basis van de geraadpleegde documenten, de inzichten uit de gesprekken en ons veldwerk in Maassluis beantwoorden we deze centrale vraag aan de hand van vier conclusies. Voor elke conclusie hebben wij een aantal specifieke adviezen geformuleerd.

1. Het welzijnsbeleid voor ouderen is goed uitgewerkt, maar de verbinding tussen beleid en uitvoering kan beter

Het welzijn van ouderen staat nadrukkelijk op de beleidsagenda van de gemeente Maassluis. De acties uit de Nota Samen Doen gericht op de doelgroep ouderen, zijn uitgewerkt in aparte programma's en worden in praktijk opgepakt via verschillende werkgroepen. Wij zijn positief over de Ontwikkelagenda Ouderen. Het is een overzichtelijk beleidsdocument dat wetenschappelijk gefundeerd is op acht domeinen die bepalend zijn voor een leefomgeving waarin mensen prettig en gezond oud kunnen worden. Daarnaast is de Ontwikkelagenda tot stand gekomen na brede consultatie van maatschappelijke organisaties en ouderen zelf.

Verder is in de Ontwikkelagenda de samenhang met andere beleidsprogramma's expliciet gemaakt en zijn er prestatie-indicatoren opgesteld.

De concreetheid en operationalisering van deze prestatie-indicatoren loopt echter nogal uiteen. Het varieert van een SMART-geformuleerde indicator voor het domein huisvesting (“100 woningen geclusterd wonen en 130 gelijkvloerse woningen gerealiseerd in de woonservicezone 2020-2030”) tot aan een niet-uitgewerkte indicator op bijvoorbeeld het domein sociale participatie (“grotere diversiteit aanbod”). Het merendeel van de indicatoren geeft wel een richting aan, maar is niet uitgewerkt in concrete streefcijfers. Daarnaast is voor veel indicatoren niet duidelijk op welke manier ze worden gemeten en gemonitord. Daarnaast missen we indicatoren in de Ontwikkelagenda op het gebied van vitaliteit en bewegen onder ouderen.

Wij vinden het een gemiste kans dat de indicatoren van de Ontwikkelagenda niet verbonden zijn / overeenkomen met de prestatie-indicatoren die de gemeente verbindt aan de subsidieverstrekking aan Seniorenwelzijn. De doelstellingen uit de Ontwikkelagenda zijn hierdoor niet sturend voor de uitvoering van het ouderenwelzijnsbeleid. Seniorenwelzijn maakt deze verbinding met de beleidsdoelstellingen van de gemeente ook niet zelf in hun (half)jaarrapportages.



Vanwege deze beperkte aansluiting tussen de beleidsdoelen en de sturing op de uitvoering, is het op basis van indicatoren niet mogelijk iets te zeggen over de bijdrage die Seniorenwelzijn levert aan de realisatie van de beleidsdoelen uit de Ontwikkelagenda en de maatschappelijke impact die zij met hun inzet bereiken. Dat is jammer, omdat de Ontwikkelagenda daarvoor wel veel aanknopingspunten biedt. Wel kunnen we vaststellen dat Seniorenwelzijn als organisatie behoorlijk goed bekend is onder ouderen en dat ouderen en maatschappelijke organisaties tevreden zijn over het aanbod aan activiteiten dat Seniorenwelzijn biedt.

Adviezen

- Operationaliseer de indicatoren uit de Ontwikkelagenda, formuleer streefcijfers en geef aan op welke manier de voortgang wordt gemeten. Vul desgewenst de indicatorenset nog aan.
- Maak in de prestatie-indicatoren onderscheid naar input, throughput, output en impact. Indicatoren op het gebied van **input** en **throughput** betreffen procesmatige activiteiten zoals het organiseren van activiteiten en het aantal ouderen dat hiermee wordt bereikt. Deze indicatoren hebben betrekking op doelmatigheid. Indicatoren op het gebied van **output** hebben betrekking op de doeltreffendheid: krijgen we de juiste mensen in beeld en hebben de activiteiten de gewenste werking en kunnen mensen succesvol worden doorverwezen?
- De **impact** indicatoren ten slotte hebben betrekking op bijvoorbeeld een afname van eenzaamheid onder ouderen en verbetering van het sociaal welbevinden. Uiteindelijk kan ook het beperken van de uitgaven binnen de Wmo, bijvoorbeeld de inzet van huishoudelijke hulp, begeleiding, dagbesteding en/of inzet van hulpmiddelen een indicator zijn om de impact van het ouderenwelzijnsbeleid vast te stellen.
- Bepaal welke prestatie-indicatoren van toepassing zijn op de inzet van Seniorenwelzijn en maak deze concreet.
- Maak met Seniorenwelzijn afspraken over de manier waar zij in hun jaarrapportages inzicht geven in de behaalde prestaties op basis van de gestelde indicatoren.
- Informeer de Raad over de voortgang op de prestatie-indicatoren uit de Ontwikkelagenda Ouderen, op basis van resultaten uit de inzet van Seniorenwelzijn, de monitor Leefbaarheid, Veiligheid en Welzijn, de Gezondheidsmonitor van de GGD, Wmo-uitgaven, aangevuld met eventueel andere bronnen.

2. Seniorenwelzijn levert een belangrijke bijdrage aan het ouderenwelzijn; doorontwikkeling gaat niet vanzelf

Seniorenwelzijn heeft de afgelopen jaren geïnvesteerd in conceptontwikkeling (positieve gezondheid als uitgangspunt), zichtbaarheid (deelname aan verschillende werkgroepen), vraaggericht werken (ontwikkeling nieuwe activiteiten op basis van uitkomsten wijkpeilonderzoeken) en professionalisering (pilot impactmeting).



Deze ontwikkelingen duiden wij als positief en veelbelovend om de meerwaarde van het welzijnswerk naar een hoger niveau te tillen en beter inzichtelijk te maken.

Zo'n ontwikkeling gaat echter niet vanzelf. Hiervoor zijn specifieke kennis en voldoende tijd en middelen belangrijke randvoorwaarden. Wij zien hiervoor kansen om krachten en ervaringen te bundelen tussen Seniorenwelzijn en de zorgorganisaties. De toenemende vergrijzing en de uitdaging om ouderen zo lang mogelijk zelfstandig te laten wonen in een veilige en vertrouwde omgeving met zorg en ondersteuning nabij, vraagt om een sterke verbinding tussen informele en formele zorg. Dit vraagt om een open dialoog tussen betrokken partners en (financiële) ruimte om tot passende arrangementen te komen.

Adviezen

- Wij adviseren Seniorenwelzijn om het concept van positieve gezondheid nog steviger te verankeren door bijvoorbeeld hun aanbod aan activiteiten te rubriceren naar de zes domeinen en de inzet van de ouderenwerker en de ouderenadviseur meer te richten op de opgaven in de specifieke domeinen.
- In aanvulling hierop kan het helpen om in het welzijnsaanbod voor ouderen meer onderscheid te maken naar kenmerken van een wijk of buurt. De wijkpeilonderzoeken zouden daar een prima basis voor kunnen leggen.

3. Betrokkenheid partners bij uitvoering welzijnsbeleid voor ouderen is groot; wel grote afhankelijkheid van personen

We constateren dat in Maassluis sprake is van zeer betrokken maatschappelijke partners, die onderkennen dat het faciliteren van ouderen om zo lang mogelijk zelfstandig te wonen en te leven alleen kan als zij de krachten bundelen. We zien dat in de aanpak tegen eenzaamheid, het zorgen voor een dementievriendelijke gemeente en in het verbinden van de opgaven op het gebied van wonen, zorg en welzijn. Wij vinden het positief dat de gemeente hierin het voortouw neemt en samen met betrokken partners hierop concrete doelstellingen heeft geformuleerd.

We vragen wel aandacht voor de beperkte professionele capaciteit die beschikbaar is voor verdere beleidsontwikkeling en uitvoering van het welzijnsbeleid voor ouderen. In het bijzonder noemen we de gemeente Maassluis waar slechts twee beleidsadviseurs betrokken zijn bij en sturing geven aan alle genoemde beleidsopgaven. Maar ook Seniorenwelzijn draait op een beperkt aantal professionele krachten. Uitval van een enkele professional kan de sturing op en uitvoering van het beleid flink hinderen. In het belang van het boeken van voortgang op de grote opgave van wonen, zorg en welzijn voor ouderen is deze smalle bezetting een risico.



We constateren daarnaast dat de uitvoering van het welzijnsbeleid voor ouderen sterk leunt op de inzet van vrijwilligers. We merken dat partners zich bewust zijn van die waarde en daarom hun vrijwilligers koesteren. Tegelijkertijd is er ook het besef dat ook hier het bundelen van de krachten belangrijk is om te voorkomen dat verschillende organisaties elkaars vrijwilligers afvangen.

Advies

- We adviseren alle betrokken partners om met elkaar te kijken hoe de kwetsbaarheid qua personele capaciteit kan worden ondervangen, binnen de eigen organisatie, dan wel met elkaar.

4. Welzijnsaanbod voor ouderen is laagdrempelig; bereik van specifieke groepen blijft een aandachtspunt

Op basis van ons onderzoek durven we te stellen dat veel ouderen het welzijnswerk van Seniorenwelzijn kennen en ouderen die deelnemen aan activiteiten dit ook positief beoordelen. Er wordt veel georganiseerd en er lijkt voor elk wat wils. Er wordt niet specifiek onderscheid gemaakt naar specifieke groepen binnen de totale populatie ouderen in Maassluis.

Overigens is ons opgevallen dat in de Ontwikkelagenda Ouderen niet expliciet staat wie onder de doelgroep ouderen valt: bij de totstandkoming van de agenda zijn ouderen vanaf 55 jaar betrokken geweest, in de agenda zijn cijfers opgenomen over 70+'ers en in de indicatoren wordt verwezen naar de Gezondheidsmonitor van de GGD die ouderen definieert als 65+. Seniorenwelzijn geeft op haar website wel duidelijk aan zich te richten op zelfstandig wonende ouderen van 55 jaar en ouder.

Toch blijkt uit de gesprekken dat specifieke groepen ouderen meer aandacht verdienen. Dat geldt bijvoorbeeld voor de migrantenouderen. De doelgroep lijkt nog onvoldoende in beeld en de deelname van oudere migranten aan activiteiten in de ontmoetingscentra is zeer beperkt. Uit ander onderzoek blijkt dat de maatschappelijke positie van migrantenouderen verschilt van die van ouderen met een Nederlandse herkomst. Daarnaast bestaan er ook tussen de groepen migrantenouderen verschillen¹⁰.

Daarnaast komt uit ons onderzoek naar voren hoeveel meerwaarde de verbinding tussen eerstelijnszorg en het ouderenwelzijnswerk heeft.

¹⁰ Bron: CBS, NIDI en EUR (2022), Migrantenouderen in Nederland, Een beschrijvende analyse van de leefsituatie van ouderen uit de 20 grootste herkomstgroepen.



Via de huisarts en/of een praktijkondersteuner ouderen komen ouderen in beeld die om uiteenlopende redenen (nog) geen gebruikmaken van het aanwezige welzijnsaanbod. Welzijn op recept is een waardevol instrument om deze groep ouderen toch in beeld te krijgen. Wel vragen we aandacht voor het faciliteren van deze groep om de stap naar bijvoorbeeld een ontmoetingscentrum ook daadwerkelijk te zetten en zich daar veilig en welkom te voelen.

Advies

- Wij adviseren de gemeente en Seniorenwelzijn om in gesprek te gaan met sleutelpersonen in de migrantengemeenschap en te zoeken naar aansluiting en verbinding van initiatieven. Mogelijk dat ook het [NOOM](#) - Netwerk van Organisaties van Oudere Migranten – en/of [SOMNL.nu](#) - Samen voor Ouderen met een Migratieachtergrond in Nederland – hierin een rol kunnen spelen. Landelijk werken zij aan verbetering van het welzijn van de oudere migranten in brede zin.



Bijlage 1: Onderzoeksvragen en normenkader

Aan het onderzoek ligt de volgende centrale vraag ten grondslag:
Hoe en in welke mate draagt het huidige beleid en de huidige uitvoering van beleid bij aan het seniorenwelzijn in Maassluis en waar liggen eventueel mogelijkheden ter verbetering van dat beleid en die uitvoering?

De Rekenkamercommissie (RKC) heeft aangegeven inzicht te willen in de doelmatigheid en doeltreffendheid van het seniorenwelzijnsbeleid, de maatschappelijke effecten die daarmee worden behaald, de doelgroepen die daarin worden onderscheiden, het instrumentarium dat daarvoor wordt ingezet en de wijze waarop (bij)sturing op de uitvoering plaatsvindt.

Op basis van de onderzoeksvragen van de RKC en onze aanvullingen daarop, hebben wij een clustering aangebracht naar:

- Doelen van het ouderenwelzijnsbeleid
- Doelgroepen en uitvoering van het ouderenwelzijnsbeleid
- Doelbereik en doelmatigheid van het ouderenwelzijnsbeleid

Vervolgens hebben we deze onderzoeksvragen vertaald naar normen. In onderstaande tabel is een volledig overzicht opgenomen van de geclusterde onderzoeksvragen en het normenkader.



| Onderzoeksvragen | Normen |
|--|---|
| Doelen | |
| <p>Wat zijn de doelen die gesteld zijn ten aanzien van seniorenwelzijnsbeleid?</p> <p>Wat is het bredere institutionele kader waarbinnen dit beleid en de uitvoering plaatsvindt? Welke handelingsruimte is er binnen dit kader voor de gemeente? Is het huidige seniorenwelzijnsbeleid in Maassluis opgesteld conform het breder wettelijk en institutioneel kader? Is er handelingsruimte die nu nog onbenut blijft?</p> <p>Zijn de gestelde doelen in het beleid de meest plausibele doelen gezien de problematiek in Maassluis?</p> | <p>De gemeente heeft doelen opgesteld voor het welzijnsbeleid voor ouderen.</p> <p>De gemeente maakt gebruik van haar mogelijkheden om het welzijn van ouderen te bevorderen c.q. te versterken.</p> <p>De gestelde doelen sluiten aan bij de context in Maassluis.</p> |
| Doelgroep en uitvoering | |
| <p>Welke doelgroepen dienen volgens de beleidsuitgangspunten bereikt te worden?</p> <p>Worden de vastgestelde doelgroepen bereikt?</p> <p>Zijn de vastgestelde doelgroepen de meest plausibele doelgroepen, gezien de problematiek in Maassluis?</p> <p>In hoeverre is de doelgroep bekend met de welzijnsaanbod dat er nu voor hen is?</p> <p>In hoeverre is het welzijnsaanbod toegankelijk voor de doelgroep?</p> <p>In welke mate sluit het welzijnsaanbod aan bij de behoeften van de doelgroep?</p> <p>In welke mate heeft de doelgroep invloed op de invulling van het welzijnsaanbod?</p> <p>Hoe transparant is de uitvoering van beleid? Worden de <i>checks and balances</i> toegepast die in het beleid zijn ingebed?</p> <p>Wat zijn de belangrijkste risico's in het beleid en in de uitvoering van beleid?</p> <p>Welke verbeteringen zijn noodzakelijk, wenselijk of mogelijk in het beleid en in de uitvoering van beleid?</p> | <p>Het is duidelijk wat wordt verstaan onder de doelgroep 'ouderen'</p> <p>Het welzijnsaanbod voor ouderen is bekend bij de doelgroep en eenvoudig toegankelijk.</p> <p>Het welzijnsaanbod sluit aan op de behoefte van de doelgroep.</p> <p>De doelgroep is betrokken bij de invulling van het welzijnsaanbod.</p> <p>De uitvoering van het welzijnsbeleid sluit aan op de gestelde beleidsdoelen.</p> <p>De uitvoering is in staat op flexibel in te spelen op nieuwe ontwikkelingen en eventuele risico's.</p> <p>Het is duidelijk welke partijen betrokken zijn bij de uitvoering van ouderenwelzijnsbeleid.</p> <p>Er is sprake van een heldere verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden in de (sturing op de) uitvoering van het ouderenwelzijnsbeleid.</p> |



| | |
|--|---|
| <p>Met welke organisaties en met welke beleidsinstrumenten dienen de beleidsdoelen behaald te worden?</p> <p>Welke partijen zijn (volgens het beleid) betrokken bij de uitvoering van het seniorenwelzijnsbeleid? Hoe is de verdeling van verantwoordelijkheden? Zijn er risico's rondom transparantie, dubbele petten in de uitvoering van beleid? Hoe is daar in de <i>checks and balances</i> rekening gehouden met deze risico's?</p> <p>Welke partijen zijn in de praktijk betrokken bij de beleidsuitvoering? Zijn er nog andere/ aanvullende partijen nodig bij de uitvoering van beleid? Is de verdeling van rollen en taken helder? Hoe verloopt deze samenwerking?</p> | |
| Doelbereik en doelmatigheid | |
| <p>Worden de gestelde doelen behaald? In welke mate? Hoe wordt dat gemeten?</p> <p>Hoe en in welke mate wordt in het huidige beleid voorzien in een adequate monitoring van de beleidsdoelen en -processen?</p> <p>Hoe vindt de monitoring van de effectiviteit in de praktijk plaats? Is die monitoring conform het gestelde beleid?</p> <p>Hoe en in hoeverre hebben de uitkomsten van de monitoring invloed op de sturing en bijsturing van beleid? Met andere woorden: hoe vindt de feedbackloop plaats?</p> <p>Hoe effectief is de politiek-bestuurlijke aansturing van het beleid? Maakt de gemeente gebruik van de beleidsruimte en de beleidsinstrumenten die tot haar beschikking staan? Is de inzet van deze instrumenten effectief en efficiënt? Is de inzet van andere/ aanvullende instrumenten noodzakelijk?</p> | <p>De gemeente monitort de resultaten van het ouderenwelzijnsbeleid aan de hand van vooraf opgestelde prestatie-indicatoren.</p> <p>De resultaten uit de monitoring worden benut om (bij) te sturen op de beleidsdoelen.</p> <p>Het college informeert de gemeenteraad over de resultaten van het ouderenwelzijnsbeleid, zodat de raad haar kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rol kan vervullen.</p> <p>De gemeente stuurt bewust en transparant op een doelmatige inzet van middelen voor de uitvoering van het ouderenwelzijnsbeleid.</p> |



Bijlage 2: Onderzoeksverantwoording

Voor het beantwoorden van de centrale onderzoeksvraag en het normenkader hebben we het onderzoek opgezet langs vier lijnen:

1. Documentenanalyse
2. Gesprekken met betrokken partners
3. Veldwerk in Maassluis
4. Analyse en rapportage

Ad 1) Documentenanalyse

We hebben de volgende documenten in het onderzoek betrokken.

Generieke stukken

- Coalitieakkoord 2022-2026 Samen Betrokken Het Verschil Maken
- Gemeente Maassluis - Een tegen eenzaamheid
- Programmabegroting 2022-2025
- Wat nu als? Denk na over later | Gemeente Maassluis
- Beantwoording artikel 51 vragen inzake Seniorenwelzijn Brief 2020
- Nota Samen Doen (grote lijnen van de sociale inrichting Maassluis) 2019
- Uitvoeringsplan Dementievriendelijk Maassluis
- Uitvoeringsprogramma Wmo Maassluis 2021
- VraagRaak Wat nu als 2022 folder
- College besluit op raadsvoorstel eenzaamheid 2020

- Wijkpjl nieuwsbrief Dr. Jan Schoutenlaan augustus 2021, Wijkpjl nieuwsbrief Korhoenstraat augustus 2021
- Tabellenboek Maassluis gezondheid in kaart. GGD Rotterdam-Rijnmond 2023

Ontwikkelagenda

- Voorkomen is beter, Uitvoeringsagenda Samen Gezond Maassluis 2021
- 30-09-22 Raadsinformatiebrief evaluatie ontwikkelagenda ouderen
- Ontwikkelagenda ouderen Maassluis (2020)

Wonen en zorg

- Besluit B en W Ondertekening convenant Wonen, welzijn en zorg voor ouderen
- Wonen met zorg voor ouderen in Maassluis- Behoefteraming wonen met zorg voor ouderen 2020-2030
- Convenant Intramurale capaciteit + nieuwe woonoplossingen Maassluis 2021
- Raadsinformatiebrief juli 2018 Behoefteraming wonen met zorg Maassluis 2018
- Raadsinformatiebrief mei 2021 Regiovisie op de ouderenzorg WSD

Seniorenwelzijn

- Begrotingen, jaren 2019-2023
- Halfjaarrapportages, jaren 2019 - 2022
- Jaarrapportages, jaren 2019 - 2022



- Jaarverslag Stichting onder een Dak 2021
- Samenfitzaamheid themamaanden 2022-2023
- Jaarverslag Seniorenwelzijn samenfitzaamheid 2019, 2020
- Projectplan Samenfitzaamheid voorzetting 2019, 2020
- Brief Seniorenwelzijn aangepaste activiteiten coulançe regeling Samenfitzaamheid Stichting Seniorenwelzijn (2021)
- Subsidieaanvragen, beschikkingen Stichting Seniorenwelzijn 2019-2023

Sport

- Maassluis sport! Evaluatie en nieuw beleid (2022 en verder)
- Excelsior PVA OldStars 2019
- Activiteitenplan SenFit 2021 Motivated People
- Projectplan Stap je Fit
- Jaarrapportage Stap je Fit 2021
- Stap je fit alternatief
- Evaluaties Stap je fit-valpreventie breintraining

Cultuur en eenzaamheid

- Projectplan, realisatie, beschikking en vaststelling Bakkie Doen 2018
- Careyn on Tour (Facebookpost)
- Aanvraagformulier, projectplan en realisatie Week van de ontmoeting, jaren 2021 en 2022
- Projectplan danslessen voor ouderen (2019)
- Aanvraagformulier, projectplan, realisatie, beschikking en vaststelling Danslessen voor ouderen, jaren 2019 en 2020

- Aanvraagformulier, projectplan, realisatie en beschikking Furieade 2022
- Aanvraagformulier Samen zingen in coronatijd 2021
- Realisatieverslag Week van de Ontmoeting 2021 – theater Koningshof

Sociaal vitaal (voorloper samenfitzaamheid)

- Projectplan GIDS Seniorenwelzijn Sociaal vitaal (2019)

#Samenzijnwijmaassluis

- Format concept verklaring ondertekening coalitie samenzijnwijmaassluis 2021
- Raadsinformatiebrief Samen zijn wij Maassluis 2021

Ad 2) Gesprekken met betrokken partners

Op basis van de uitgebreide documentenanalyse hebben wij voor elk van onze gesprekspartners een gespreksleidraad opgesteld. De gesprekken waren bedoeld om inzicht te krijgen op ieders rol in de uitvoering van het ouderenwelzijnsbeleid in Maassluis, de manier waarop zij die rol invullen en hun opvattingen over de aansluiting tussen het aanbod van diensten en de behoeften die bij ouderen leven.



Onderstaand overzicht laat zien welke organisaties en contactpersonen wij hebben gesproken. Het merendeel van deze (groeps)gesprekken heeft digitaal plaatsgevonden. Namens de Rekenkamercommissie was iemand aanwezig bij het gesprek met de beleidsambtenaren en bij het gesprek met de wethouder.

| Organisatie en functie | Gesprekspartner |
|---|---|
| Gemeente Maassluis, beleidsadviseur sociaal domein | Joselien Simons |
| Gemeente Maassluis, programmamanager | Marlene de Vette |
| Gemeente Maassluis, wethouder sociaal en menselijk Maassluis | Corine Bronsveld-Snoep |
| Stichting Seniorenwelzijn, manager zorg en welzijn | Kyra Smit |
| Stichting Seniorenwelzijn, ouderenwerker | Leen van Leeuwen |
| ROGplus, accounthouder gemeenten | Ilse de Jonge |
| Huisartsenpraktijk Parkhof, Praktijkverpleegkundige ouderenzorg & Praktijkondersteuner Huisarts (POH) | Caroline Mansveld |
| Woningcorporatie Maasdelta, manager omgevingsbeheer & samenleving | Rania Haverkotte |
| Adviesraad Samenlevingszaken Maassluis, leden | Mw. Van der Loo, mw. Lammers, dhr. Brendel, mw. Van der Endt, dhr. Spoor en mw. Van Raamsdonk |

| | |
|--|------------------------------|
| Ouderenbond PCOB, voorzitter | Jan Gringhuis |
| Argos Zorggroep, regiomanager | Elbert van Tilborg |
| Argos Zorggroep, manager wonen & zorg Tweemaster | Arie Vermaas |
| Bewonerscommissie De Vloot, leden | Dhr. Groenheide, dhr. Franke |
| Bewonerscommissie Oud Sluys, leden | Mw. Boeckx, mw. Gerkema |
| Bewonerscommissie De Drie Componisten, lid | Dhr. Vermeulen |
| Zorgorganisatie Careyn, manager extramurale zorg | Sabrina Wey |

Ad 3) Veldwerk in Maassluis

Vanuit een antropologische invalshoek hebben we gedurende twee dagen in Maassluis veldwerk gedaan. De onderzoeker is in gesprek gegaan met Maassluisse ouderen en vrijwilligers. Het veldwerk vond plaats in de ontmoetingscentra Oud Sluys en De Vloot, in het centrum van Maassluis en op plekken waar regelmatig ouderen samenkomen, zoals de kade en de Koningshoek, het centrum en de bibliotheek.



Ad 4) Analyse en rapportage

Op basis van de documentenanalyse, de resultaten uit de gesprekken en het veldwerk in Maassluis hebben wij een nota van bevindingen opgesteld. Deze is besproken met de RKC. Op basis van deze bespreking hebben wij nog enkele aanvullende vragen gesteld de beleidsadviseurs van de gemeente en aan Seniorenwelzijn. De feedback van de RKC, de aanvullende bevindingen en onze conclusies en adviezen zijn vastgelegd in een conceptrapportage. Dit rapport is met de RKC besproken en vervolgens voor ambtelijk wederhoor voorgelegd aan de betrokken beleidsadviseurs. Na correctie van feitelijke onjuistheden hebben wij een definitieve versie van het rapport aan de RKC opgeleverd. De RKC legt het rapport vervolgens voor bestuurlijk wederhoor voor aan de betrokken wethouder.